Card. Baronius acrit. ostendit non esse sermonem B. Hyeronimi, eo quod in eo dubitet de assumptione corporis B. Mariæ; sed apocryphum. vid. annal. anno Christi 48. vel etiam martyrol. Rom. in hac die.

Sermo beati Iheronimi presbiteri De assumptione gloriose uirginis MARIE.

COGITIS me o paula et eustochium immo caritas xpi me compellit. qui uobis dudum tractatibus loqui consueueram. ut nouo loquendi genere. sanctis que uobiscum degunt uirginibus; latino utens eloquio. exhortationis gratia sermonem faciam de assumptione beate et gloriose semper uirginis MARIE. more eorum qui declamatorie in ecclesiis loqui solent ad populum. quod utique genus dicendi nec dum attigeram. Sed quia negare nequeo quicquid iniungitis. nimia uestri deuinctus dilectione. experiar que hortamini. affectu infantium ore balbucientium. qui quecumque audiunt fari gestiunt. cum necdum ad plenum possint uerba formare. maxime quia propter simpliciores quasque id me deprimere compellitis. ut habeant sermonem latino. quibus se occupent laudibus. ex eadem die. quibus uel diuinis uacent lectionibus. presertim cum et eadem in multis festiuitatibus sanctorum patrum studia miro ciderint eloquio. que de hac quidem uberi ubique in scripturis diuinis predicata leguntur. Quid enim aliud sonant euangelia nisi nascentem dominum ex intemerata uirgine MARIA. et omnia eius incrementa quousque fuit in mundo. diuinis dumtaxat efferunt preconiis. Porro ab exordio sancti euangelii. gabrielem archangelum colloquentem MARIE audistis. et deinceps reliqua omnia plenius legistis. Ad presepe quoque o paula te teste nato puero multitudinem angelorum inter crepundia noui partus. et querelas nescii ploratus presensimus gratia mereclisis deo et in terris pax hominibus bone uoluntatis cantantem audisti. et radiantem stellam uidisti. pastoribus insuper euglizantibus; credidisti. Magos preterea tria munera deferentes uisione beatis oculis conspexisti. ipsa eadem munera bene intelligendo uotis omnibus fide deo placita obtulisti. nam et cum eisdem magis dominum puerum in presepio adorasti. Sed forte conquesta me delatorem quid te prodiderim clamabis. Ad quod ego. Si celatum esse cupiebas teste conscientia. non narrare ante presepe tu multum lacrimata es non deberes. quia ut uerum fatear. xpi preconia etiam si uoluero adiuratus. neque tuas laudes omnino tacere queo. Ideirco tue te interrogent filie quas lacte nutristi. tu ea melius reserabis. que nescio si perspeciem aliquam certe aut in spiritu.

ut Henriquez in menologio ait rejiciendum ex off. diuino et loco illius legendum Serm. B. Bern. ut vid. in Breuiar.

Indiculum vide in fine

uidisti. Unde uos filie pulsate matrē
p̄cibus. pulsate ad ostiū inuitantis
amici: si quo m̄ tandē uobis apiant᷑
que reserata sunt mat̄. Uerumtamen
de his q̄ plura dicam: Omnia salua
toris gesta et beatę oīa ei obsequia.
nec n̄ et actus uitę: in euglō didicis
tis. Et n̄c quid sup est. ut ab aliquo
doctorꝝ requiratis: De assumptiōe
tam̄ ei⁹ qualiter assumpta ē. q̄a uīa
id deposcit intentio. presentia ab
sens scribe uobis curaui. que absen
tia p̄sens deuotius obtuli. ut habeat
sc̄m collegiū ur̄m in die tantę sollē
nitatis mun⁹ latini sermonis. ī quo
discat tenera infantia lactis exp̄iri
dulcedinē. et de exiguis eximia co
gitare. qualit̄ fauente dō p singulos
annos tota hec dies expendatur in
laude et cum gaudiis celebretur.
ne forte si uenerit ur̄is in manibus
apocrifū illud de transitu eiꝰ sem
per uirginis. dubia pcertis recipia
tis. qd̄ multi latinorꝝ pietatis amore
studio legendi carius amplectunt᷑.
p̄sertim ex his cū nichil aliud exp̄iri
potest pcerto. nisi qd̄ hodierna die
gloriosa migrauit de corpore.
Monstratur aut̄ sepulchrū eius
cernentib; ad p̄sens in uallis iosaphat
medio. que uallis est int̄ montem
syon et montē oliueti posita. quā et tu o
paula conspexisti. ubi mirus honore fa
bricata est ecclā miro lapideo tabulatu:
in qua sepulta fuisse ut scire potestis ab
omnib; ibidē predicatur: s; n̄c uacuū
esse cernentib; ostendit᷑. Hec idcirco
dixerim: quia multi ur̄orꝝ dubitant.
utrū assumpta fuit simul cū corpore
an obierit relicto corpore. Quom
autē uel quo tempore: aut a quib; per
sonis sc̄issimū eius corp⁹ inde ablatū
fuit. uel ubi transpositū. utrū ue re
surrexerit nescitur: quāuis n̄nulli
astruere uelint eā iam resuscitatam
et beata cum xp̄o inmortalitate in
celestib; uestiri. Quod et de beato iohē
theologo eius ministro. cui uirgini
a xp̄o uirgo commissa ē. plurimi as
seuerant: quia in sepulchro ei⁹ ut fert᷑
n̄ nisi manna inuenitur: qd̄ et scatu
rire cernit᷑. Uerumtam̄ quid eorꝝ ue
rius censeatur: ambiguim⁹. Meli⁹ tam̄
dō totum cui nichil est inpossibile
cōmittim⁹. quā aliquid temere diffi
nire uelim⁹ auctoritate nr̄a quod
n̄ pbamus. sicut et de his quos cū dn̄o
teste euglō resurrexisse credim⁹. sed
utrū redierint in terrę puluerē cer
tum n̄ habemus. nisi qd̄ legimus.
quia multa corpora sc̄orꝝ qui dormi
erant surrexer̄. ac uenerunt ī sc̄am

ciuitatē scilicet ierlm̄ · & apparuerūt
multis. De quib; pfecto ñ nulli doc
torum senserūt · quinetiā iusius reli
querūt scriptis: quod iam in illis perpe
tua completa sit resurrectio; Fatent
enim qđ ueri ñ essent testes: nisi et
uera eēt eoꝝ resurrectio. Unde & beatus
petrus dixisse legitur: cū de dauid
intestimoniū loqueretur · & sepulchrū
inquit eius apud nos est · quasi nō sit
ausus dicē quod ipse aut corpus eius ap
nos est · s; tantū sepulchrū quo conditus
fuerat. Hinc aiunt surrexisse
& ipsum cū ceteris scīs & ideo uacuū
remansisse mausoleum · uti nūc beate
MARIE cernitur. Qđ sane factum &
de aliis quib;libet locis scripturarū fir
mare conantur · quos hi iam cum xp̄o
regnent resuscitati in eterna societate.
Quod quia nichil impossibile deo est ·
nec nos de beata MARIA factū abnu
imus · quāquā propter cautelā salua
fide pio magis desiderio opinari o
porteat · quā inconsulte diffinire:
qđ sine periculo nescitur. Unde de his
ex quib; certi sumus tantisper loqua
mur ad exhortationē uestrā · quali
cumq; sermone ad edificationē et
laudē nominis dī: ut & religio cō
seruetur p famulatu & deuotio auge
atur p affectu. Quoniam hec est uirgo so

la que interemit uniuersam heret
cam prauitatem: sola sit post dnm̄ que
nos confirmet in omni ueritate · su
isq; commendet meritis & precib; auxi
lietur: ut & ipsi digni inueniamur
in eius laudibus. Quod si que
ritur post ascensionē dni quid ege
rit · unū pcerto est: quia uirgo scā
corpore ac mente permansit · Quā sa
ne archangelus gabriel · ac si celestis
paranymphus intactā custodiuit: &
iohes apls & euglista cū xp̄e eam
de cruce commisit · uirgo uirginem
seruauit · suisq; ei deseruiuit obse
quiis: ñ quod eximius ille aplōꝝ chorus
eam deseruerit · inter quos post re
surrectionē & ascensionē intrans
& exiens familiarius contulit de xp̄i
incarnatione: tanto siquidē uerius
quanto ab initio plenius p spm̄ scm̄
cuncta didicerat · et pspexerat ocu
lis uniuersa: licet apli peundem
spm̄ scm̄ omnia cognouerint · et
in omnē edocti puenerint uerita
tem. Quam sane beatā uir
ginem & si omīs uenerati sūt dis
cipuli · eiq; famulabantur officio di
lectionis: iohes tamen amplius ac spe
cialius usq; in finē uite qui sibi cō
missam accepit in sua quasi ma
trem filius. Cui benignus magister

de cruce. mulier inquit ecce filius tuus. ad discipulum autem. ecce mater tua. ut uirgo uirgini cohereret et deseruiret officiosissime cura adoptionis. Non enim pudicissima uirginitas alicui discipulorum rectius quam uirgini commendatur. ut esset ad inuicem grata societas et floridus aspectus. nec non et uenustus conuersandi uultus. uernansque alternatim pudiciciarum splendor decoratur. Una siquidem uirginitatis uirtus in ambobus. sed altera proporcio in maria. Altera siquidem quia fecundior. sed ipsam ipsa uero. sed altera quia et si ipsa eadem que incorruptio. tamen fecunditas integritatis longe gloriosior quam uirginitas. Idcirco et fecunditas in illa deifica est et uirginitas. Alioquin nusquam secundum naturam nascendi uirginitas ubi fecunditas predicatur. neque fecunditas ubi uirginitas integra conseruatur. ideoque superexcellunt totum de illa que dicuntur. quia sunt diuina atque ineffabilia. Unde uirginitas et fecunditas plus supereminens nouitas est. quamquam humanum cernatur ex carne quod nascitur.

Unde et si magnificentior multum in maria uirginitas propter gratie excellentiam. tamen una integritas carnis et una uirtus. que ad inuicem quasi cognata sociatur. Hinc quoque iohannes quicquid est quod maria genuit. euangelizando suo commendat eloquio. uerbum quod in principio erat et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbum. Hoc quippe uerbum quod erat in principio et apud deum erat. et deus erat uerbum. ipsum deum genuit nobis beata et gloriosa uirgo maria ex se carnem factum. Idcirco et uirginitas longe sacratior. et fecunditas ut ita dicam multo ineffabilior. quam suo potuerit ille explicare eloquio. Veruntamen quanto uirginitas cognatior uirginitati. tanto beatus euangelista ceteris excellentior et uicinior uerbo. Ideo quicquid est quod genuit uirgo. totum prout potuit homo per spiritum sanctum nobis reserauit manifestius et docuit.

Ceterum ad exemplum humane uite. conuersatio eius post ascensionem christi generaliter cum apostolis fuit. quousque dispergerentur. sicut lucas meminit dicens. quod regressi a monte oliueti iherosolimam quidem uenerunt. et ascenderunt in tabernaculum ubi manebant Petrus et Iohannes. Iacobus et Andreas. Phylippus et Thomas. Bartholomeus et Matheus. Iacobus alphei. et Symon zelotes. et Iudas iacobi.

Hi omnes inquit erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus et maria matre ihesu et fratribus eius. Ecce ascendente ihesu cum quibus virgo vacat in scola virtutum et meditatur in lege mandatorum dei ut et ipsa sit forma discipline christi et exemplum perfectionis virginibus. Conversatur autem cum testibus sancte resurrectionis et ipsa testis. conversatur cum senatoribus celi infra curiam paradysi. sub disciplina spiritus sancti et magistro rectore divine maiestatis. Inveniuntur prima beata et gloriosa virgo maria inter primas summi regis cohortes quorum vita non erat iam de terris in quibus christus preliabatur sed de celis. Hinc ascendisse leguntur in cenaculum quo pascha dignissime celebratur. Ibi quippe manebat cum maria matre ihesu unanimiter aspirati in caritate perseverantes in oratione donec induerentur virtute ex alto. Ceperant enim iam orare quod dudum cum domino conversantes in virtutibus et miraculis pascebantur. Et bene perseverantes in oratione nichil hesitantes donec acciperent munera spiritus sancti que poscebant. Quos et vos consimiliter imitamini que in scola christi permanere voluistis. Perseverate in orationibus unanimiter viventes quousque intrare possitis gaudia eterne vite. quo beata virgo maria feliciter hodie introivit. alternantibus ymnidicis angelorum choris infra pascua eterne viriditatis. ubi una societas omnium supernorum. ubi dulcis sollempnitas angelorum. ubi post labores et erumpnas seculi huius felix et suavis refectio animarum.

Hodie namque gloriosa semper virgo celos ascendit. rogo gaudete. quia ut ita fatear ineffabiliter sublimata cum christo regnat in eternum. Regina mundi hodie de terris et de presenti seculo nequam eripitur. Iterum dico gaudete. quia secura iam de sua inmarcescibili gloria ad celi pervenit palacium. Exultate in qua et gaudete et letetur omnis orbis. quia hodie nobis omnibus eius intervenientibus meritis salus aucta est. Vobis quoque diligentibus eam honor et virtus una cum reliquis virginibus faces amplior paratur et gratia.

Idcirco dilectissime letamini et laudate. quia si dominum oretenus in publico in sanctis suis laudare iubemur multo magis eum in hac celebritate beate virginis matris eius oportet cum hymnis et canticis diligenti extollere. et dignis deo iubilare preconiis.

ac mysticis honorare muneribus. Nulli dubium quin totum ad gloriam laudis eius pertineat. quicquid genitrici eius digne impensum fuerit ac sollempniter. Ex quo timeo satis et ualde pertimesco. dum uestris cupio parere profectibus; ne forte sicut in prioribus. ita et indignus laudator inueniar. Profecto cum sanctitas nec facundia suppetitet. ut beatam et gloriosam uirginem laudare queam. quoniam ut uerum fatear. quicquid humanis dici potest uerbis. minus est a laude celi. quia diuinis est et angelicis excellentius predicata et laudata preconiis. A prophetis quidem est prenuntiata. a patriarchis figuris et enigmatibus presignata. ab euangelistis exhibita et monstrata. ab angelo uenerabiliter et officiosissime salutata. Preterea qualis et quanta sit. ab eodem diuinitus declaratur. cum ait. Aue MARIA gratia plena dominus tecum. benedicta tu inter mulieres. Talibus namque decebat uirginem oppignerari muneribus; ut esset gratia plena. que dedit celis gloriam. terris dominum pacemque refudit. fidem gentibus. finem uiciis. uite ordinem. moribus disciplinam. Et bene angelus ad uirginem mittitur. quia semper est angelis cognata uirginitas. Profecto in carne preter carnem uiuere. non terrena uita est sed celestis. Unde in carne angelicam uitam acquirere. maius est meritum quam habere. Esse enim angelum felicitatis est. esse uero uirginem uirtutis. dum hoc optinere uiribus nititur cum gratia. quod habet angelus ex natura. Utrumque tamen et esse uirginem uel angelum. diuini muneris est officium. non humanum.

Aue inquit gratia plena. Et bene plena. quia ceteris per partes prestatur. MARIE uero simul se tota infudit plenitudo gratie. Hoc quippe est quod dauid canit. descendet sicut pluuia in uellus. Vellus itaque cum sit de corpore. nescit corporis passionem. sic et sancta uirginitas cum sit in carne. uicia carnis nescit. Celestis plane ymber in uirgineum uellus placido se infudit elapsu. et tota diuinitatis unda se contulit in carne. quando uerbum caro factum est. ac deinde per crucis patibulum expressum. terris omnibus pluuiam salutis infudit. et stillicidia gratie humanis prestitit mentibus. Dominus inquit tecum. Mira res. Etiam erat cum uirgine quem ad uirginem mittebat angelum. et precessit nuntium suum deus. sed adeo non recessit. nec teneri potuit locis. quem

omnibus habetur in locis: et totus ubique
est. sine quo nichil totum. Ergo uerbum
patris nunquam a patre discedens. ho
mo propter nos fieri dignatus est. secreto
suo mysterio quo ipse nouit. Qui quoniam
totum suscepit quod est hominis. homo
totus est. et totum suscipiens quod dei est.
omnino aliud quam natus quia deus ex maria
uirgine esse non potuit. Scit enim deus
omnia et potest. Propterea quia
ita est. sciuit se. ac potuit in utero
uirginis sine sui corruptione ita
misceri atque uniri. ut unus esset christus
deus et homo. una persona. unaque substan
cia. O beata dei genitrix electa et perelec
ta. iure ab angelo salutatur. et predi
catur gratia plena. Vere plena. per quam
largo sancti spiritus ymbre superfusa est
omnis creatura. et ideo satis eam deuo
tissime primum angelus ueneratur et sa
lutat. Miratur itaque et ipse qua
lis et quanta sit quam salutat. Non
enim simplex fateor uel consueta
fuit ista salutacio: sed omni admira
tione digna. Siquidem ueneratio
nis fuit delacio muneris. famula
tus obsequii. quia et si in sanctis patribus
et prophetis gratia fuisse creditur: non
tamen eatenus plena. Sed in maria omni
uero totius gratie que in christo est pleni
tudo uenit. quamquam aliter: et ideo

inquit benedicta inter mulieres. id est
plus benedicta quam omnes mulieres:
ac per hoc quicquid maledictionis infu
sum est per euam. totum abstulit bene
dictio marie. insuper gratiam refudit
christi ortus. quam non habuit prius om
nis mundus. Igitur quod natura non
habuit. usus nesciuit. ignorauit
racio. mens non capit humana: pauet
celum. stupet terra: creatura omnis
etiam celestis miratur: hoc totum est
quod per gabrielem marie diuinitus nun
tiatur. et per christum adimpletur. Qua
de causa de tali tantaque loqui me
indignum fateor: sed et puto quod
nemo presumat. nisi qui quanta sit
que panduntur penitus ignorat.
Tamen et si ad hec nemo ydoneus inuenitur
uotis omnibus non debet cessare qui
libet etiam peccator a laudibus: quam
uis explere non queat quod sentitur. Un
de sermo diuinus cum de peccatore
ageret in psalmis. sacrificium inquit
laudis honorificabit me: et illic
iter quo ostendam illi salutare dei.
Ac si patenter dicat. Illic iter est
laudis ad eternam laudem sine fine
mansuram: sed nemo apprehendet
illud. nisi ego ei premonstrauero.
Propterea carissime quia iter salutis
nostre in laudibus saluatoris est: hor

Hic incipiendum est in Refectorio. festiuitatem et c.
et dimittendum. Hic rogo omnes pariter.

tor uos et commoneo in hac sacra sol
lempnitate dei genitricis marie et
nolite cessare a laudibus. Quod si uir
go es. gaude quia meruisti esse et tu
quod laudas. tantum cura ut sis que
digne laudare possis. Quod si conti
nens es et casta. uenerare et lauda
quia non aliunde constat ut possis esse
casta. quam ex gratia christi que fuit ple
nissime in maria quam laudas. Quod
si coniugata certe aut peccatrix es.
nichilominus confitere et lauda. quoniam
inde omnibus misericordia profluxit et
gratia ut laudent. Et quamuis non sit
speciosa laus in ore peccatoris. noli
cessare. quia inde tibi promittitur uenia
unde et omnibus ut laudes. Alioquin
nisi iuxta modulum ingenii nostri
dominum laudare in sanctis suis studeamus.
quomodo eum secundum quod canitur. iuxta
multitudinem magnitudinis eius
laudare poterimus. Omnino pre
termittendum non est. quod imple
turi sumus quandoque secundum illud quod
dicitur. Beati qui habitant in
domo tua domine. in secula seculorum lau
dabunt te. Quoniam deus excelsus et
immensus est. quod uoce non possumus.
nec facundia ualemus. exequamur
uotis. et medullis cordis. Quia bonus
et magnus est atque immensus. tantus

ac talis quantum et qualem ipse se no
uit. ore ac spiritu confiteamur ad ius
ticiam et salutem. Hinc rogo
omnes pariter festiuitatem gloriose semper
uirginis marie deuotissime cele
bremus. quia hec est dies preclara et
omni seculo ueneranda. in qua meruit
exaltari super choros angelorum. et perue
nire ultra quam iure humilitatis
est nature. ubi non substantia tollitur.
sed gratie magnitudo monstratur. cum ele
uatus in dexteram patris christus pro nobis
introierit pontifex factus in eternum
ad celi palacium. Hec est inquam
dies. in qua usque ad thronum celsitudi
nem intemerata uirgo et mater pro
cessit. atque in regni solio sublimata
post christum gloriosa resedit. Sic itaque
ubique confidenter sancta dei canit
ecclesia. quod de nullo alio sanctorum fas est
credere. ut ultra angelorum uel archa
gelorum merita transcenderit. quia et
si similitudo reprimitur sanctis. ue
ritas negatur. Hoc quippe priui
legium non nature est sed gratie beate
uirginis marie. de qua natus est ipse
deus et homo. idcirco et ipsa plus est
meritis et non natura. quam uirgo
et homo. Uide et si certe uirgines
imitantur illam. usque ad conceptum par
tus. et gabrielis noue salutationis

obsequiū. deinceps totum diuinū est
qđ operatur in ea teste angelo quia spiri [spc scs.]
tu sco & uirtute altissimi obumbratur.
Ante hoc ipsū sane uterus uirginis quā
uis inpollut⁹ & alienus a contagione
peccati. quāuis scs. tamen adhuc uili
tate humanitatis induit⁹. ut ita dicā
ac si lana candidissima sui q; coloris
dealbata. Ad quā sane cū accessit sps
scs. quasi ipsa eadēq; lana cū inficit⁹
sanguine conchilii uel muricis uerti
tur in purpurā. uersa est & ipsa sine
coitu in matrē. ut n̄ sit amodo quod
fuerat. s; purpura uerissima ad indu
mentū & glām summi regis diuinit⁹
aptissime dedicata. ut nulli deinceps
ea uti usu feminco liceret nisi deo.
Quippe ut ita dicā beata & glosa uir
go MARIA eo m̄ quāuis dudū incom
parabilis esset uniuersis que sub celo
st uirginib;. ut decent posset in se sus
cipere diuinitatis admixtionē salua
utraq; natura. tam̄ cum grā replet⁹.
cum spū sancto pfundit⁹. cum uirtute
altissimi obumbratur. fit pciosior
meritis. celsis sublimior fastigiis. pul
chrior scitate. glosior suor̄ progatiua
meritor̄. ita ut nullis iā usib; sit ipsa
eadēq; mancipanda. nisi diuinis.
Vn̄ de o scissime uirgines & sanctita
ri tantā ac tale uirginē. tamq; pre

claram uenerari multū conuenit.
& ultra angelicam quodāmō dignita
tem quantū fas est cum gaudio lau
dib; dignissime efferri. que ut dixim⁹
n̄ temere xpi pgrām sup choros ange
lorum exaltata deuotissime hodie p
dicat⁹. quia pcessit eam dns & salua
tor ex ea uera fide gentius. ad celestia
ut pararet ei sicut ipse suis discipulis
pmisit. in ethereis mansionib; locū.
Hinc quoq; dauid pphā olim gratu
labund⁹ xpo cecinit. A summo celo egre
ssio ei⁹: & occursus ei⁹ usq; ad summū ei⁹.
Ascendit g̊ eandem glām resump
turus: licet n̄ amiserit quā prius ha
buerat ante quā fieret mund⁹. As
cendit & pparauit huic sanctissime
ac glosissime uirgini imortalitatis
locum: ut cū eo regnare possit in p
petuum. Et hec est ei⁹ presentis
diei festiuitas. in qua glosa & felix
ad ethereū puenit palatiū. Que p
fecto festiuitas sicuti & uirgo inco
parabilis est ceteris uirginib;. ita i
comparabilis est omniū scor̄ festiui
tatib;. & admiranda etiā angelicis
uirtutibus. Propter qđ ex eor̄ per
sona eiusdē uirginis ascensione admi
rantis sps sanctus ait in canticis. Que
est ista que ascendit p desertū quasi
uirgula fumi ex aromatib;? Et

bene quasi uirgula fumi · q̃a gracilis
& delicata · q̃a diuinis extenuata dis
ciplinis · & concremata intus in holo
caustũ incendio piı amoris · & deside
rio caritatis · Ut uirgula inq̃t fumi
ex aromatib; · Fumi ũ quia multis
repleta erat uirtutũ odorib; · manãs
ex ea fraglabat suauissim̃ odor etiã
anglicis spiritib; · Ascendebat
autẽ de deserto p̃sentis sc̃li uirga de
radice Iesse olim exorta · s; mirabant̃
electoꝝ anime p̃ gaudio · quẽ tã esset
que etiã meritoꝝ uirtutib; angloꝝ
uinceret dignitatẽ · De qua rursus
idem sp̃c sc̃s in eisdem canticis ait ·
Que est ista que ascendit quasi au
rora cõsurgens · pulchra ut luna ·
electa ut sol · terribilis ut castroꝝ aci
es ordinata · Admirat̃ autem sp̃c sc̃s
q̃a omnes de ascensu huı̃ uirginis admirantes
facit · qđ quasi noui diluculi aurora
rutilans · ascensu suo resplendeat ·
multa freta & uallata sc̃oꝝ agminib̃.
Unde dicitur · Terribilis ut castroꝝ
acies ordinata · Siquidẽ terribilis
suis facta uirtutib; · ut castroꝝ acies
admodũ ordinata · hinc inde sc̃oꝝ
angloꝝ fulta p̃sidiis · Pulchra inq̃t
ut luna · immo pulc̃or quã luna ·
q̃a iam sine defectu sui choruscat · ce
lestib; illustrata fulgorib̃ · Electa ut

sol fulgore uirtutũ · quia ipse eã elegit
sol iusticie ut nasceret̃ ex ea · Ad
cuı̃ p̃fecto exequias quantũ fas ẽ cre
dere famulant̃ angli · & uniuerse ce
lorum cõgratulantur curie · Nec mi
rum · q̃a honor maxim̃s est eı̃ qui est
natus ex ea · quẽ omnis celoꝝ ordo ue
neratur & adorat sup̃ se eleuatũ cũ
patre in sede maiestatis dñi · Legi
mus ẽ quã sepe ad funera & ad sepul
turas quoꝝlibet sc̃oꝝ anglos aduenis
se · & ad exequias eoꝝ obsequia p̃es
titisse · nec ñ & animas electoꝝ usq;
ad celos cum ymnis & laudib; dedu
xisse · ubi & utriusq; sexus chori cõme
morant̃ frequent̃ audiri laudes ce
cinisse · interea & qđ p̃spicatı̃ est mul
to lumine eosdẽ resplenduisse · insup̃
& adhuc uiuentes in carne ibidem
miri odoris fraglantiã diutı̃ p̃sen
sisse · Quod si adcrescanda dilec
tissime & corroboranda fide inter
dum astantiũ · saluator nr̃ xp̃c ob
merita suoꝝ amplı̃ comp̃banda ta
lia & tanta dignatus est exhibere p̃
suos celi ministros circa defunctos ·
quanto magis credendũ hodierna
die miliciã celoꝝ cum suis agminib;
festiue obuiã uenisse di genitrici · eã
q; ingenti lumine circũfulsisse · et
usq; ad thronũ olim s̃ etiã ante con

stitutionē mundi paratū. cum laudib;
& canticis spūalib; pduxisse. Nulli
dubiū omnē iam celestem ierłm tunc
exultasse ineffabili leticia. tē iocunda
tam esse inestimabili caritate. tuncq;
cū omni gratulatione iubilasse. qm̄
festiuitas hec que nobis hodie reuolui
tur annua. illis omnib; facta ē conti
nua. Hec inmerito. Creditē enim qd
saluator ipse omniū quantū datur
intelligi. pse totus festiuus occurrit.
& cum gaudio secū eam in throno col
locauit. Aliás enī quomō impleuisse
creditē. quod in lege ipse pcepit. ho
nora inquiens patrē & matrē tuam.
Porro qd patrem & matrē honorauē
rit. ipse s testis est. cū ad iudeos ait.
ego glām meam n̄ quero. est q̄ querat.
& iudicet. s; ego honorifico patrē me
um. & uos inhonorastis me. De
matre ū euglista. cum rediret ueniēs
ait nazareth. erat subditus illis. S;
alia est natura qua ds pater secdm
se honoratur. alia qua idē parentib;
subditē. mutuáq; tamē unus idemq;
xpc recte creditur. eō qd uerbu caro
factum ē & habitauit in nob. unus
emmanuel qd est nobiscū deus. Hác
quippe unitatem diuinitatis atq;
humanitatis. inconfusā indiuisáq;
fides catholica seruat. Quā sane in
telligendo cognoscat naturalis atq;
secdm subsistentiā conuentio unita
tis. ut neq; conuersio in alterutrā.
duarū substantiarū partē recipiat.
neq; diuisio. Sic namq; credere ho
norare est matrē dn̄i. que & dn̄m no
bis genuit & hominē. neq; sine deo
hominē. neq; sine homine dn̄m. s; deū
& hominē. unum & uerū ihesū xpm.
Alioquin dī genitrix dici n̄ posset.
qd multi hereticoꝝ negare conati sē.
nisi dn̄m uere genuiss; incarnatum.
Propterea duas in xpo recte confite
mur natiuitates. unā uidelicet
de patre sine initio & sine tempore.
sempiternam & coeternā deo patri.
alteram de matre cū tempore. quā
do miseratione induens & misericordiā.
spontanea uoluntate ad nos descē
dit natus homo ds. ac phoc uera
ueritatē & matris gestatur utero. q
semp ds agnoscitur. Hinc eti
am theotocon eā ueraciter cōfite
mur. dī scilicet genitricē. nec n̄ e
xpotokon. non qd uerbū carnem
secū tulerit. neq; olim pfate carni
copulatus sit. s; tē quando uerbu
caro factum est ex carne uirginis.
diuinitatis atq; humanitatis sub
stantia in utero ita inconfuse uni
tur. ut una psona sit ds & homo

xp̄c. Siquidē ex duab; naturis sine
confusione alteri⁹. nō nisi unus īue
nitur ihc dn̄s. manens d̄s in forma
dī. qui semetipm̄ exinaniuit formā
serui accipiens. manens un⁹ idemq;
in forma serui quā suscepit. Totus
quippe d̄s in carne uirginis de qua
natus ē. et totus homo. Hunc quoq;
apl̄s. in quo inq̄t habitat corporaliter omnis ple 2a
nitudo diuinitatis. Quapropter
o filie estote prudentes sicut serpentes.
& simplices sicut columbe. ut ex pru
dentia pfecte intelligentie. anulū
fidei ur̄e & margaritā p qua om̄a
reliquistis. integrā inuiolatāq;
seruetis. ne dotem simul & arram
sp̄c sancti qd̄ absit pdatis. Dilige
ciuis itaq; procurate. si quo m̄ sim
plicitas columbe que fuit in om
nia illesa inuiolataq; custodiatur.
De qua salomon in canticis quasi
in ei⁹ laude. ueni inq̄t columba mea
īmaculata mea. iā enim yemps
abiit & recessit. Ac deinde. Veni ī
quit de lybano ueni. Nec īmerito
uenire de lybano iubet᷑. q̄a lyban⁹
candidatio interpretatur. Erat
enī candidata multis meritorū
uirtutib; & dealbata niue. can
dida sp̄c sancti munere. simplici
tatē columbe in omnib; repsentās. 3a

quō quicquid in ea gestū est totū puri
tas & simplicitas. totū gratia fuit &
claritas. totū misericordia & iusticia que
de celo pspexit. et ideo immaculata
q̄a in nullo corrupta. Circūdedit enī
uirū in utero sicut ihieremias s̄cs testat᷑.
& nō aliunde accepit. Faciet inquit
dn̄s nouū in terra. & mulier circū
dabit uirum. Vere nouū & omnū
nouitatū supeminens nouitas uir
tutū. quando d̄s quē ferre nō potest
mund⁹ neq; uidē aliquis ut uiuere
possit. sic ingressus ē hospiciū uen
tris. ut corporis claustra nesciret. sic
q; gestatus ut totus d̄s in eo esset. &
sic inde exiuit ut ezechiel testatur.
porta omnino clausa. Unde
canit᷑ in eisdē canticis de ea. Ort⁹ cō
clusus. fons signatus. emissiones
tue paradys⁹. Vere ortus deliciarū
in quo cōsita sunt uniuersa gen̄a
floꝝ & odoramenta uirtutū. sicq; cō
clusus. ut nesciat uiolari neq; corrū
pi ullis insidiarū fraudib;. Fons ita
q; signat⁹ sigillo toci⁹ trinitatis. ex quo
fons uite manat. in cui⁹ lumine.
om̄s uidem⁹ lum̄. quia iuxta iohem
ipse est q̄ illuminat omnē hominē
uenientē in hunc mundū. Cui⁹ emis
sio uteri. supnoꝝ ciuiū omniū est
paradys⁹. De isto namq; uentris

agro patriarcha ysaac longe odorans .
aiebat dicens . ecce odor filii mei sicut
odor agri pleni quem benedixit dominus.
quamuis putent parum intelligentes
quod patres sancti minus de christo intellex
erunt mysterium incarnationis . cum
et ipsi eadem saluati sint gratia. Unde
constat tempus non preiudicasse sacra
mentum unitatis hominis atque dei . ita
ut iam esset in illo per unitatem persone
ab initio seculi qui necdum erat natus
de maria uirgine . quod multis scrip
turarum declaratur indiciis . Unde dominus
ad iudeos : antequam abraham inquit
fieret . ego sum . Quibus utique uerbis
ostendit se qui loquebatur in eo semper
fuisse mysterio unitatis : quam ut
commendaret . ante abraham inquit
ego sum . Nam abraham antequam fie
ret . humanitatis est breuitas : ego sum .
autem eternitas declaratur nature .
In qua mirum eternitate : iam fuisse
qui loquebatur per sacramentum sue incar
nationis insinuat . Quod apostolus
iudas uolens dilucidare apertius .
Ihesus inquit populum ex egypto saluans .
secundo eos qui non crediderunt perdidit .
Et alibi paulus . neque temptemus inquit
christum sicut quidam eorum temptauerunt .
non quod iam esset ihesus autem christus natus ex
maria uirgine . sed quia in illo unico fi
lio dei iam unitas persone commendatur .
que occulta erat in mysterio . Quod
et alibi euidenter . qui elegit nos inquit
ante mundi constitutionem in ipso .
quia profecto quicquid deus fecit ab initio .
christo fecit totum per unitatem sacramenti .
Et ideo iam christus erat in filio quo populum
educebat . et christus in eo qui tempta
batur : quem semper per sacramentum uni
tatis in deo fuisse non dubitatur . alio
quin si ita credideris . aut christus deus
non erit omnino . aut contra prophetiam
deus recens esse uidebitur . Sed ne ta
libus quasi iam calumpniis . seruita
de sunt scripture in quibus unitas in
christo commendatur persone . quo non
preiudicat tempus ne unus semper di
catur : Hinc quoque beatus petrus
loquens de patribus ait . Per gratiam
domini nostri ihesu christi credimus saluari .
quemadmodum et illi . Namque illos
dominus solus ducebat . et non erat cum
eo deus alienus . Unde nec nobiscum
deus recens . quia unus idemque est . qui
et eorum ductor fuit . et noster per passionem
carnis sue redemptor . Unus siquidem
sua in carne . unus in sacramento . atque
unus in spiritu . nec amittit omnino ut
alius filius hominis . alius filius dei
intelligatur . qui nec tempore prescri
bitur : nec passione separatur . sed

totus deus in xpistum. et xpistus in divinitatem sit. ut quicquid dei filius est. xpistus dicatur. et quicquid in carne xpistus pertulit. id deus pertulisse recte credatur. Alioquin si ad rationem respicias et ad sensus humanos. nequaquam ita ceteris potuerunt inter se convenire divinitas et humana conditio. Convenerunt tamen in xpisto et unus erat ambabus emmanuel.

Unde videtur michi quod altitudinem tanti mysterii diligenter intelligere et videre non potuerunt qui aut duos filios certe aut aliud xpistum quam dei filium existimaverunt. Quapropter nec nos hominem seorsum colimus quod fas non est nec adoramus. sed deum magis incarnatum. qui proprium sibi corpus animatum univit. ita ut deus verbum caro fieret. et non in alium quemlibet susciperet. sed in semetipsum qui unus et verus dei filius semper erat. Idcirco non alium quam eundem ipsumque dei filium et colimus et adoramus. quia nichil in se passus ex suscepto homine est coactus. nichilque quod verbum caro factum est. imminuitur vel immutatur. Et ideo unus idemque semper cum deo patre filius adoratur. non novus. non recens ex tempore. non alienus a natura vel tempore. Quod si tibi novum videtur quod propter hominem assumpsit. noveris quod hoc semper cum eo et in eius consilio fuit ut sic fieret. et nunc quando plenitudo temporis venit. id factum est quod in xpisto semper fuit. Talibus namque portis sancti divinitus afficiebantur odoramentis. talibus inspirabantur de xpisto presagiis. quod nasciturus esset in mundo. in quo esset omnium salus et benedictio eterne hereditatis. Iste siquidem sunt fidi vestes. iste quibus priores sancti vestiebantur. iste quas rebecca immo spiritus sanctus domi habuit. quibus induit iacob filium suum. Alias autem nisi a spiritu sancto servata domi et placata essent. quod miri odoris in eis dominus pater ysaac hauriret non haberet. ita ut diceret cum presensisset vestimentorum fragrantiam. ecce odor filii mei sicut odor agri pleni quem benedixit dominus. Sed forte dicturus est aliquis. quid ad rebeccam spiritus sanctus pertineat. cum multis in locis persone pro deo figurate accipiantur. Veruntamen et spiritus sanctus in hebreo ruha feminino genere dicitur. non quod sexus in deo monstretur. immo ne forte suspicetur. sed sub regula tamen linguarum spiritus sanctus diverse accipitur. in hebreo scilicet ut dixi feminino genere legitur. in greco vero ne sexus in eo credatur per neutrum invenitur. et in latino masculinum esse decernitur. Qui nimirum spiritus sanctus bene pre-

beccam intelligitur. et ideo totum est in mysterio quod geritur: ut per uestimentorum fragrantiam christi annuntietur. quem nos quicumque baptizati sumus induimus. in quo benedixit nos non qualicumque benedictione, sed omni ut ait apostolus spiritali in celestibus. Unde et angelus marie loqui incipiens a benedictione exorsus ait. benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus uentris tui. Cuius profecto in spiritu longe odorem trahens prefatus ysaac benedicebat filium in quo celestis omnis benedictio mundo effloruit. Et bene ab eo plenus ager dicitur: quia plena gratia uirgo maria pronuntiatur. de cuius utero credentibus fructus uite effulsit. Et nos inquit euangelista omnes de plenitudine eius accepimus: gratiam pro gratia. Quapropter obsecro uos o filie talem ac tantam gratiam ne in uacuum recipiatis. que est in christo ihesu. in quo est deus et homo sic unitus in una eademque persona. ut legatur quam sepe in diuinis litteris homo deus coeternus propter unionem substantie. ac deinde deus hominum uideatur compassus. cum nec immutabilis sit homo. nec passibilis deus. tamen sic unitus est deus suo corpori. ut nullam patiatur fieri inter deum et hominem humana opinione distantiam.

ne forte quod absit alius filius dei. et alius filius hominis credatur. presertim quia scriptura sic connectit et concorporat deum et hominem. ut nec in tempore ad modum hominem quis a deo. nec in passione possit ab homine deum discernere. Unde si ad tempus respicias. inuenies semper filium hominis cum filio dei: si ad passionem. inuenies semper cum filio hominis eundem dei filium. ita unitum et indiuiduum. quantum ad uocem scripture pertinet. ut nec homo a deo separari tempore. nec ab homine deus ualeat passione. Siquidem ut hec aptius intelligatis. ipsius christi uerba discutite. Nemo inquit ascendit in celum. nisi qui de celo descendit: filius hominis qui est in celo. Quis queso est qui loquitur? Christus utique. Ubi rogo te erat: cum hec loquebatur? In terra scilicet. Et quem se de celo antequam nasceretur descendisse testatur. etiam et cum loquitur in celo se esse fatetur. eundemque se filium hominis dicit. cum utique de celo non nisi deus descendere potuit. et cum in terris loquitur: non nisi unus idemque christus fuit. Et hec est mira et admirabilis nouitas: immo omnium nouitatum supereminens nouitas unitatis. Quam nisi diligenter prudens uirgo aber-

ordio sancti euangelii animaduertas:
magis errare in omni scriptura uide
beris diuina. quam intelligere ueri
tatem. Constat ergo unum eundemque
christum secundum utrasque formas operatio
humanitatis scilicet ac diuinita
tis: et per hoc duas exercuisse operatio
nes. Operata est enim utraque forma
uel natura: cum alterius communione
quod proprium habuit. Verbo siquidem
operante quod uerbi est. et carne exe
quente que carnis erant. communi
cante siquidem ei uerbo in eadem opera
tione. dum et idem deus et homo in una
substantia uel persona sine diuisi
one atque commixtione creditur. et pre
cognita res eadem potentia similis
identitas predicatur. Veruntamen
men deus uerbum est et non caro. quamquam
carnem rationabiliter animatam assum
serit. hancque secundum unitionem naturali
et secundum subsistentiam counivit. Si
militer et caro caro est animata. et non
uerbum. licet dei uerbi caro conspec
ta sit et uisa. Vnde iohannes. quod fuit
inquit ab initio. quod audiuimus et ui
dimus ac perspeximus. et manus nostre
tractauerunt de uerbo uite. pro
fecto cum nemo dominum uerbum uidere.
aut tractare possit manibus: nisi
per sacramentum secundum uniti hominis.

Que nimirum unitio tam innata est ut
discerni nequeat. alioquin quod fuit
ab initio uerbum. quomodo recte diceretur.
hoc totum esse quod apostoli audierant. quod
uiderant. quod manibus tractauerant.
nisi quia christus unus idemque erat. Ac
per hoc quod uiderant. quod tractarant.
uerbum uite erat. et nichil aliud ex
duabus naturis quam unum iuxta sub
stantiam uel personam. Hinc est quod
unus idemque manens filius unigenitus
indisseparatus in utrisque naturis con
spicatur. et que sunt utriusque substantie
naturaliter operabatur. secundum uniuscuiusque
insitam essentialem quantitatem. uel na
turalem proprietatem. Que si naturam
haberet singularem et coniunctam. non
ageret utique. Nunc autem emma
nuel deus unus est. et in eo ipso utraque
idem deus et homo. que utriusque nature
sunt ueraciter gessit secundum aliud et a
liud que gesta sunt operans. Ergo secundum
quod deus idem ipse. que diuina sunt.
secundum quod homo idem ipse. que hu
mana sunt. se ipsum uolens ostendere.
quod deus idem ipse et homo sit. Et ideo
idem ipse tam que diuina sunt agit
quam que humana. similiter et loquitur.
Et non alius quidem miracula operatus
est. alius perpetrauit humana passi
onesque sustinuit. sed unus idemque christus

fili⁹ dei atq; hominis fili⁹. qui & di
uina gessit & humana. Siquidē in
separabilit̄. atq; indiuise cōmunes
habuit actiones. S; intelligende st̄
ipsorum opum qualitates. cōtemplan
dumq; semp ad quē puehatur humi
litas carnis. & ad quē inclinet̄ alti
tudo diuinitatis: ita ut p omnē tex
tum sc̄i eugłij uideat̄ caro nichil
sine uerbo agere. neq; uerbū sine
carne quicquā efficere. Unde qd̄
concipit & parit uirgo. sicut n̄ sine
potentia uerbi est. ita n̄ sine ueri
tate carnis q̄d nascit̄. quod pannorum
fasciis iacet inuolutū. & in p̄sepio
reclinat̄. Porro qd̄ stella duce a ma
gis adoratur. sicut d̄itatis est. ita
humanitatis. qd̄ in egyptū p fugā
ne capiatur abducitur. Sic ita
q; om̄ia uirtutū op̄a cōsideranda
sunt. ut reddam⁹ dō que dei sūt. et
homini que sūt hominis. qm̄ sicuti
est un⁹ qui lazarū uerbo potentie
sue uocat ut exeat foras a monu
mento. sic idē ipse unus ē qui fle
uit humanitatis affectu. Sic q̄ppe
cuncta oportet cōsiderare. quatin⁹
& plena diuinitas in xp̄o intelliga
tur unita. & plena humanitas in
dn̄o assumpta. Hec idcirco dixe
rim tantisp de fide incarnationis

xp̄i carissime. quia plures orienta
lium circueunt suis fecib; obuolu
ti. ne suo nubilare nos ualeant ob
scuritatis eloquio. uel greco turbi
ne latinā confundere puritatē. Sūt
enim & prudentes uirgines: sūt & fa
tue. Et idō dilectissime imitami
ni quā amatis. imitamini quā co
litis. beatā & gloriosam & intemera
tam uirginē MARIAM. cui⁹ hodie i
tertis festa colim⁹. de qua dicitur.
Maria autē conseruabat omnia
uerba hec que de xp̄o dicebant̄. con
ferens in corde suo. Conferte ḡ et
uos in cordib; ur̄is carissime. que
de ipso eodēq; dn̄o catholice dicunt̄.
ut & fide integram seruare possitis.
& matrē eius debite uenerari. qm̄
nullus honor ei est alius. nisi cū ille
honorat̄ qui nasci dignat⁹ est ex ea.
Ceterum rogo q̄cumq; estis filie
quecūq; matres. cogitate attentius.
& ppendite diligenti⁹. quib; afficieba
tur beata & intemerata uirgo dolo
ribus. post xp̄i ad celos ascensionē.
expletis omnib; que de ipso erant
ab angło predicta. & p̄phis multifa
rie multisq; modis presignata. di
uinis declarata oraculis. uirtutib;
exhibita. & que humanitatis sunt
ostensa p̄sagis. Queso si qua

sunt uiscera pietatis in nobis considerate quo cruciabatur amore quoue desiderio estuabat hec uirgo, dum reuolueret animo cuncta que audierat, que uiderat, que cognouerat. Puto quod quicquid cordis est, quicquid mentis, quicquid uirtutis humane si totum adhibeas, non sufficiet ut cogitare ualeas quanto indesinenter cremabatur ardore pii amoris; quantis mouebatur repleta spiritu sancto celestium secretorum incitamentis: quia et si diligebat Christum ex toto corde, nouis tamen cottidie inflamabatur presentia absens desideriorum affectibus; tanto siquidem ualidius, quanto diuinis illustrabatur intus uisitationibus. Quam totam repleuerat spiritus sancti gratia, totam incanduerat diuinus amor, ita ut in ea nichil esset mundanus quod uiolaret affectus, sed ardor continuus et ebrietas perfusi amoris. Nam et Christus est ab omnibus amandus ex toto corde et ex tota anima atque ex tota uirtute querendus; maxime tamen ab ea ardentius, cuius et dominus erat et filius. Fortassis ergo pre nimio amore in loco quo sepultus dicitur interdum eam habitasse credimus, quatinus propius pasceretur internus amor obtutibus. Sic namque locus medius est hinc in-de constitutus, ut adire posset ascensionis eius uestigia et locum sepulture ac resurrectionis seu omnia in quibus passus est loca inuisere, non quod iam uiuentem quereret cum mortuis, sed ut suis solaretur aspectibus. Hoc quippe agit inpatiens amor, ut quem desiderat semper inuenire se credat. Ignorat siquidem iudicium, ratione multociens caret, modum nescit, neque aliud cogitare potest quam quod diligit. Amor non accipit de inpossibilitate solacium, neque ex difficultate remedium. Que licet beatissima uirgo quamuis iam in spiritu esset, tamen dum in carne uixit, carneis mouebatur sensibus, et ideo quam sepe locorum recreabatur uisitationibus, et quem genuerat intus conplectebatur amplexibus. Denique amore Christi desiderium pariebat; desiderium uero gliscens quasi nouis replebatur ardoribus, in tantum ut credam nonnumquam quod omnia etiam et semetipsam transcenderit, quia omnino amor inpatiens quod amat non potest non uidere.

Hinc est carissime quod omnes sancti omnia que meruerant pro paruis duxere, sicuti et uenerabilis beata MARIA nondum dignum pro innumeris et inmensis beneficiis reddebat interdum obsequium sanctitatis, dum

beneficiorum in terris posita non potiatur ui
dere largitorem. Et ideo dilectissime ho
die eleuatur super choros angelorum: ut pos
sit spem uultumque uidere saluatoris
quem amauerat: quem cupierat ex toto
desiderio cordis. Quod si gaudium fit in
celo de quolibet peccatore conuerso:
multo magis putandum pro tante uirgi
nis exultatione et gloria quod in supernis sit
exultatio: cuius nimirum festiuitas omni
um supernorum ciuium est gratulatio: pre
sertim quia eius celebritas. laus et fauor
est saluatoris. Vnde credimus ut supra
dictum est quod non hunc tantum diem solle
nem ducunt per eius honorem annuum: ue
rum continuum etiam et eternum iocun
ditatis ac leticie uenerationis obsequi
um omni colunt tripudio amoris in gau
dio. Hec inmerito. Igitur omnis
illa celestis ciuitas congratulatur et ue
neratur matrem. cuius super se adorat
filium regem. ante quem tremunt po
testates. et curuatur omne genu. De
huius nimirum ad celos ascensione mul
to admirantis intuitu secretorum con
templator celestium in canticis ait.
in c. 2 Vidi speciosam ascendentem quasi
columbam: desuper riuos aquarum. Et
uere speciosa quasi columba. quia il
lius spem columbe ac simplicitatem
premonstrabat. que super dominum uenit.
et iohannem docuit quod hic est qui baptizat.
Et bene desuper riuos aquarum: quia su
per aquam refectionis educauit eam
dominus et nutrierat: ex qua multi de
ducti riui omnem irrigant terram.
et infundunt ortum uoluptatis. Ex
quibus cottidie lota et perfusa beata
dei genitrix. ascendit hodierna die
speciosa ualde et admirabilis: cuius
odor inestimabilis erat nimis. immo
ineffabilis. Ad cuius perfecto fraglan
tiam odoris: omnis illa celestis ieru
salem leta decurrit. Quam circumda
bant flores rosarum et lilia conuallium:
eo quod omnes anime martyrio rubri
cate. eam eterne dilectionis comple
ctuntur amplexibus: et uirginitatis sple
dore candidate. ac si lilia in ualle
humilitatis enutrite circumdant
eam uenerationis gratia obsequentes.
Recte ergo beata dei genitrix et mar
tyr et uirgo fuit: quamuis in pace
uitam finierit. Hinc quoque quod uere pas
sa sit: symeon propheta loquens ad eam.
et tuam inquit ipsius animam pertran
sibit gladius. Ex quo constat. quod
alii sancti et si passi sunt pro christo in carne:
tamen in anima que inmortalis est pati
non potuerunt. Beata uero dei ge
nitrix quia in ea passa est que inpas
sibilis habetur: ideo ut ita fatear quia

sp̄ualiter & atrocius passa ē gladio
passionis xp̄i: plus quā martyr fuit.
Unde constat q̄a plus omnib; dilexit.
ppterea & plus omnib; doluit: itan
tum ut animā ei⁹ totam ptransiret
& possideret uis amoris. ad testimo
niū eximie dilectionis. Que quia
passa ē mente: plusquā martyr fu
it. Nimirū & eius dilectio amplius
fortis quā mors: q̄a mortē xp̄i suā
fecit. Hunc autē circumdāt eā flo
res rosarū. indesinent eius admirā
tes pulcritudinē inter filias ierlm:
in qua posuit rex thronū suū quia
cōcupiuit ei⁹ spēm & decorem. Fuit
enī plena caritate et dilectione: id
circo sequit post eam purpuratorū
exercitus & candidatorū grex. Quā
si diligent aspicias: nichil uirtutis
est. nichil speciositatis. nichil can
doris & glie quod in ea n̄ resplendeat:
et ideo bene circūdant eā flores
rosarū & lilia conuallium: ut uirtu
tes uirtutib; fulciant: & formositas
decore castitatis augeatur. Nam
omnis splendor & glā quanto illus
tratur fulgore suo sublimi⁹: tan
to apparet prestantior claritate
quorūlibet subiectorū & eximior pre
dicatur. Sic et beata dī genitrix
cui⁹ candor uirginitatis ac si plan
tacio rose in iherico specialius refulsit
candidata officio caritatis. splendi
dius enituit. Summittitur sctōrum cla
ritas. ut eius amplior glā commen
detur: que sup angelorū choros eleua
ta iā beatissima predicatur. Nam an
gelorū quamuis excelsior natura sit. n̄
tam gratia maior: quia & ipsi gratu
ita grā ne corruerent sunt saluati.
Unde dauid. uerbo inquit dn̄i celi fir
mati sunt: & spū oris eius omnis uir
tus eorū. Quod si spū dei omnis uirtus
eorū: constat beatam & gliosam uir
ginē in quā uenit sp̄c sanctus. & ds̄
totus illapsus portatur nouē mensi
bus in utero. credendū ampliora p
meruisse uirtutū priuilegia: & p
cepisse grām ab anglis etiā collau
datam. Unde & mirabilis eorū uirtus
& firmitas ppetuitatis: mirabilior
tam in maria quā obumbrauit uirtus
altissimi. ut ultra omnē uirtutē
sit angelicam quod factum ē in ea. et
admirabile cunctis selis sacramentū.
ac p hoc etiam anglis exinde maior
prestatur grā. cum instaurantur ab eo
omnia: que uenerant & adorāt sup
se xp̄m regem dn̄m. natū ex eadem
sacra uirgine. Hinc & maria
cunctis tanto uenerabilior. quanto
gratiosior: & quanto uirtute altis

sim extollitur ad sublimia: tanto
clarior resultat in gloria. Plena siquidem
gratia plena deo. uirtutum ineffabilitate
non potest non possidere plenitudinem gloriam cla
ritatis eterne. quam plenissime accepit
ut mater fieret saluatoris. Quam uide
runt omnes filie syon & beatam dixerunt.
ac regine laudauerunt eam. quoniam tantam
eam uiderunt. quantam nullus narrando
explebit mortalium. quanto magis
dominus qui talem ac tantam fecit eam. ut ip
se homo fieret per eam. Unde dauid.
& homo inquit natus est in ea: & ipse
fundauit eam altissimus. Beata ergo
ac talis tantaque natiuitas. beata in su
pernorum ciuium societas & admirabilis
claritas eorum & unanimitas: ubi ne
mo angelorum. nemo archangelorum non dico
beate et perpetue uirginis MARIE. ue
rum neque aliquis alicuius sanctorum inuidet
glorie: sed totum in altero unusquisque pos
sidet quod gratis prestatur omnibus: ut
de omnibus & in omnibus glorificetur deus.
honoretur et adoretur ab omnibus.
ubi non sexus. non etas. non dignitas generis.
sed meritorum qualitas sola discernitur.
ubi plurimum stella ab stella differt
in claritate. quamuis omnes in suo ordi
ne sint resuscitandi. Quod si est alia
claritas solis & alia claritas lune &
alia claritas stellarum. una tamen cla

ritas est qua illustrantur omnes. Sed tamen
beata dei genitrix que adhuc tantis in
terra predicatur laudibus. non inmerito
creditur hodierna die exaltata & cla
rificata. quantum nouit ille qui eam ele
git in sua sapientia per quam disponit
omnia. Quod si in domo patris mansiones
multe sunt. credimus splendidiorem ma
tri hodie filium prestitisse. quam olim
edificauit domum subnixam columnis
septem. In qua mirum domo para
tur nuptie ecclesiarum dei. & federantur
terrenis celestia. In eo namque utero
uirginis sponso inmortali uirgini
tas consecratur. ut sit totum celes
te comercium. Et ideo carissi
me celebrate solempniter uirginis
festum. que celestem uobis in terris uitam
ostendit. quoniam qui non nubent neque
nubentur. erunt sicut angeli in celo.
Nec mirum si angelis comparetur uir
ginitas. que angelorum domino federe co
pulatur nuptiarum. Quod si quelibet
uirginitas tantum erigitur. ut ange
lis comparetur. multo magis beata
& gloriosa uirgo que singulari com
mendatur priuilegio. & inmenso
ditatur mercimonio. Ideo
dilectissimi amate quam colitis. &
colite quam amatis. Tunc eam uere
colitis & amatis. si imitari uelitis

de toto corde quam laudatis. Hec nempe de celo uita nobis fluxit: quam professe estis. Supra usum nature est hec uita quam tenetis: et ideo de celis uenit sponsus quem sequi una cum matre debetis. Nec inmerito uiuendi usum de celo quesistis: que uobis de celo sponsum petistis. Ideo uestra conuersatio in celis sit semper. quoniam uerbum dei quod amatis. non nisi in sinu patris inuenitur. Licet ergo ubique totus sit. et non longe ab unoquoque nostrum: tamen non nisi casto prorsus hauritur pectore. Prope est enim inquit moyses in corde tuo et in ore tuo: tantum si recto eum corde quesieris. Unguentum enim exinanitum est nomen tuum: propterea ac si adolescentule diligite animo quod pro uobis effusum est. Habetis namque sponsum uirginem. uirginitatis et castitatis amatorem: qui matrem uirginem ideo elegit. ut ipsa esset omnibus exemplum castitatis: que quasi in speculo refulget forma uirtutis. Habetis ergo in ea magisteria probitatis expressa. quid primum eligere. quod respuere. quid sequi debeatis. Prima uirtus eius est fundamentum omnium uirtutum. et custos: humilitas ipsa de qua gloriatur. Quia respexit inquit humilitatem ancille sue: ecce

enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Ergo primum discendi incitamentum. nobilitas est magistri: deinde merces laboris optimi. fructus beatitudinis. Quid ergo nobilius matre domini: quid splendidius ea quam splendor elegit paterne glorie. Quid ea castius: que corpus christi sine contagione corporis generauit. Et tamen in ea sola humilitatem respexisse dominum profitetur: que custos est ceterarum uirtutum. Collocauerat enim in tuto stationis portu. sublimia meritorum suorum exercitia: et ideo diuinitus illustratur. Unde dominus. Ad quem inquit respiciam nisi ad humilem et quietum et trementem sermones meos. Fecit enim quod promiserat. respexit humilitatem ancille sue: unde et beata iam ab omni seculo dicitur.

Idcirco et uos o filie si uere uirgines esse uultis. humilitatem sectamini: et matrem domini que se ancillam uocat. cordis amore [illegible]: que didicit ab ipso sponso cui uos deuouistis. humilitatem quam uos ex se docuit. Unde ait. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Non ergo beata dei genitrix a filio suo domino nostro didicit celos fabricare: non angelos creare: non miracula ditatis insignia operari: sed tantum humiliari: ceteraque uirtutum

documenta initia custodiã humilitatis
aggregare. Unde cũ ea semp singula
rum uirtutũ pudicitia comes inre
mota mansit. q̃a omnino pudor ĩdi
uiduus uirginitati ẽẽ debet. sine q̃
recte castitas uera seruari ñ potest.
Nunq̃m g̃ beata maria sine pudoris
sui custode p̃cessit. Et ideo si placet
uobis carissime talis ac tanta uirgo.
placeat & opus uirtutis. cui' uita
omniũ disciplinę. cuius mores insti
tuta sunt ecclarum. que precellit
cunctis. supeminet uniũsis. P̃pt̃a
quecumq; uirgo s̃ ab ea optat p̃miũ.
& implorat auxiliũ. debet imitari
exemplu. Rogo uos o uirgines.
rogo & uidue. imitamini paulam
matrẽ uiduam. exemplar cõtinen
tie & castitatis. imitamini eusto
chium quã habetis uobiscũ uirginẽ.
& formã p̃fecte uirginitatis. Quod
si min' est meis q̃m imitatę dñi. i
mo quia est. habetis plem fecunda
& uirginẽ p̃petuam. sicut in cõpara
tione dñi nemo bonus. ita incom
paratione matris dñi, nulla inuenit̃ p̃fec
ta. quã ĩns uirtutib; eximia cõpro
betur. Unus est enim pater nr̃
qui in celis est. un' & magister. una
est & forma uirginitatis in maria.
cui uos om̃s ut imaginẽ reformetis

integritatis faciem imp̃mere debetis.
insculptura sp̃c sancti. q̃m hec est
ortus conclusus. fons signatus. pu
teus aquarũ uiuentiũ. Ad quã nul
li doli potuerunt irrumpe. neq; p̃
ualuit fraus inimici. s; p̃mansit
scã mente & corpore. multis donis
p̃uilegiis sublimata. Procerto hanc
imitamini morib;. sequimini cas
titatẽ. huius implorate auxiliũ.
Qd si me q̃a ita loquor p̃sumptio
nis uelit arguere inuidorũ aliquis.
& qđ uobis sc̃psserim arguat cari
tatem atq; dilectionẽ. quia rogan
tib; uob ne in hoc q̃dem inexptus
iudicarer negandũ. Malui enĩ ex
cipere ruborẽ pudoris. q̃m ñ exequi
iussionẽ uestram. quarũ precib; nõ
nunquã deus nr̃ uidetur obedire.
p̃sertim cũ habetis uobiscũ quas
imitari uirtutis est. cũ quib; disce
potestis affectũ a me poti' quã ma
gisteriũ. quod ad laudẽ hui' dixi
requisistis. Unde excusare ñ debui
p̃pter obseruantiã gratuitatis. ne
impetirem deuotioni ur̃e que mã
dastis. Qd si docere nequiui. saltẽ
ad laudẽ tante uirginis exhorta
ri omnino curaui. quatin' ñ de
essem uobis in die tante sollemp
nitatis quã deuote amatis. sed

iungeret precib; iungeret uotis quoniam
mente: atq; ad ea uobiscum eleuari me
rear uestris suffragantib; meritis. ad
que peruenit beata et intemerata uirgo.
Ecce hodierna die ad illud preclarum
et splendidum thronum angelorum ipsa
per humilitatem et integritatem carnis as
cendit: unde intemperantia olim
eximios archangelorum et superbia deiecit.
Quapropter gaudete: gaudete inquam:
quia uobis uia patefacta est celorum.
Quamuis enim eadem nobis permittan
tur: uobis tamen presto sunt. que cum
angelis incorruptionem seruatis. Que
licet de hoc mundo sitis: fauente
deo iam in hoc non estis: quia et si secu
lum uos habere meruit: tenere om
nino non potuit. Beata itaq;
MARIA hodie iam ab omnib; gen
tib; longe lateq; predicatur: et uobis
que secute estis exemplum tante uir
ginis. beatitudo condonatur celestis.
quas non illecebre sollicitant corporis.
non colluuio precipitat uoluptatis:
non estus inflammat incentiue car
nis. immo angelica imitatio delec
tat in terris: quorum in futuro equa
litas reprimitur in celis. Beate ergo
estis filie: sed et beate uidue. que ce
libem in christo uobiscum ducimt uitam:
quia secundum apostolum liberate a lege ui
ri. sic permanserit. Beatior inquit erit si
sic permanserit secundum meum consilium.
Puto enim quod et ego spiritum dei habeam:
euidenter uolens exprimere quid inter
ter eam que adhuc iuncta est lege
uiri: et inter eam que iam soluta uin
culo predicatur. Quod si utraq; beata quia
in christo: beatior tamen quecumq; iam so
luta est. et celestia cogitat atq; sectatur.
Ideo uidue semper uirginib; bene co
pulantur: ut ait apostolus. Mulier innupta
et uirgo cogitat que sunt dei: ut sit sancta
corpore et spiritu. Quodammodo enim ma
gisterium uirginitatis uiduarum gloria
cit et confortatur exemplis: que cum
uiris castum seruarunt conubium. do
cent integritatem magis uirginib;
deo seruandam: et quod propemodum non in
ferioris uirtutis est. coniugio absti
nere quod aliquando delectauerit: quam
coniugii delectamenta nescire. Inuer
q; siquidem gradu fortitudo laudatur.
et celestis uite predicatur uirtus: ideir
co cognationem iam cum christo uterq;
ordo sortitur. Unde dominus. Si quis
fecerit inquit uoluntatem patris
mei qui in celis est: ipse meus frater
soror et mater est. Ubi non sexus. non
conditio. non etas discernitur: sed qui
fecerit inquit uoluntatem patris mei
qui in celis est. Unde quia libera facul

tas cunctis prestatur. Estote carissime
ad quod uos xpi gratia uocauit.
Estote xpi matres ac sponse. estote
sorores ac propinqui: quia quod carne non
potuistis. gratia totum condonatum est
uobis. Et ideo diligite matrem domini.
que uobis sponsum genuit immortalem:
cui uobiscum soror est et ipsa. quia uolun
tatem patris fecit ut esset mater.
Propinqui quidem uobis non carne sed
spiritu. ut unitas commendetur ecclesie.
et societas corporis xpi intelligatur.
Ex quo dominus. uolo inquit pater. quia
ego et tu unum sumus. ut et ipsi in nobis
unum sint. Que profecto unitas: per unum
mediatorem dei et hominum efficitur.
Facite ergo uoluntatem patris et uos: ut
unum esse possitis. Ornate lampades
uestras: occurrite sponso quia iam ad
ostium pulsat: et matrem si eam dili
gitis imitamini. Intus autem para
te et ornate lampades uestras: quia filie
regis estis. Omnis ergo gloria uestra ab intus
sit: et intus habete quod foris luceat.
ne forte inter has sollempnitates
prius quam sponsus ueniat uestre
lampades extinguantur. Nam cele
britas huius diei: non nisi accensis
lampadibus intus et foris recte colitur.
Ideo emendum est oleum dum uacat.
ne dum sponsus uenerit quod absit
uacue inueniamini. Propterea que
sursum est sapite. ubi beata et gloriosa
et intemerata dei genitrix uirgo
Maria peruenit. et non que super terram:
quia uestra conuersatio si estis quod uoui
stis. in celis est. Illuc dirigite men
tem: ibi abscondite uitam uestram.
donec furor pertranseat domini: quo bea
ta hodie peruolauit. Ibi namque habe
tis sponsum. ibi pontificem: ibi omnia
quecumque quesistis. Illuc dirigite men
tem: ut cum xpc uirginis filius appa
ruerit in fine seculi: cum ipso appare
atis in gloria et uos in secula. Amen.

Item sermo de eadem.

Adest nobis
preclara festiuitas beate
Marie uirginis. plena
gaudiis et immensis de ascensu
eius muneribus. Illustris quidem
de meritis. sed illustrior ualde pro
gratia qua illustratur. non tantum ipsa
beata uirgo. uerum etiam per eam om
nis ecclesia. Non enim gratiam ex meri
tis gloriosa uirginitas promeruit. sed
prima meritorum ex gratia percepit.
Et ideo celebritas hodierna inde
gloriosior est ceteris sanctorum natalici
is. quo illustratur beata uirgo et ma
ter domini ineffabilibus diuinorum sacra
mentorum priuilegiis. quia inde ete

uerunt merita unde plenissime re
ferta est gratia. Et ideo apud dominum quan
ta pensanda sint eius merita uel cogi
tata premia. puto quod nemo sit qui ad
purum edisserat: nisi qui potest
uere perpendere qualis uel quanta
sit ista gratia qua repletur ipsa. per quam
in mundum uenit dei maiestas. Ideir
co ueneranda est hec sollempnitas.
cum omni deuotionis obsequio: et
ueneranda quod canitur etiam super
choros exaltata angelorum. Nam nul
li hominum unquam concessum est tan
ti muneris uti priuilegio. etiam nec
angelo: ut una persona esset in trinitate.
que de substantia sua genuerit et
esset deus. Adeo queso sileat insipien
tia carnis: et digne celebretur cum lau
dibus festiuitas matris domini et salua
toris nostri: tanto honore dignissi
ma. quanto est ueneranda ex gratia:
quia eius honor et gloria. laus et gratiarum
actio est redemptoris. Hodie
namque uocata processit: et inmarces
cibilem de manu domini cum palma uir
ginitatis coronam percepit. Hodie in
throno dei suscepta est: et resedit.
Hodie thalamum intrauit: quia si
mul uirgo et sponsa fuit. Hodie
siquidem audiuit uocem illam blan
dientis affectu. a sede maiestatis.

qua dicitur. Veni electa mea. et ponam
inte thronum meum: quia concupiuit
rex speciem tuam. Ad quam sane uocem
credimus quod gaudens et exultans solu
ta est beata illa anima. ac prodiit ad
dominum. ubi facta est ipsa thronus. que
fuerat in carne templum diuinitatis.
tanto speciosior pre cunctis et sublimi
or. quanto ex gratia gloriosior refulsit.
Hec ergo est diuina recompensatio: de
qua dicitur. Omnis qui se humiliat exal
tabitur. Fundata enim erat profunda
humilitate. et dilatata in caritate.
propterea hodie tam sublimiter est ex
altata. Sed quia celsitudinem et magni
ficentiam throni perscrutari non possumus:
saltem thesauros humilitatis eius intro
dum perscrutemur: ut deinceps eius in
teruenientibus meritis. ad gratiam do
norum pertingere ualeamus. Nam humi
litas custos reliquarum uirtutum est.
et ideo uenerabilis uirgo quia uirtu
tes se multas aggregauerat: custo
dem earum humilitatem in animo fe
rebat. Quam post perceptam gratiam
ampliauit: et confessa est se ancillam
esse. que mater erat creatoris. Ni
chil nobilius filius dei matre inuenitur:
que se profitetur ancillam: nichil ea splen
didius. quam splendor elegit glorie.
Nouerat enim beata uirgo quia humi

litas dō semp placet. & ideo cū ex nū
cio salutat̄. nichil de se altum sapit.
nichil p̄sumit de uerbis angli: s; tota
humilis ad dn̄m intendit. cui totum
cōmittit qḋ est. & q̄ḋ audit. Qua p̄p̄t
& nos discam' de nobis humilia senti
re. discam' deo deferre. semp in om̄ib;
discam' humiliari: q̄a auctor uite ids
ad nos cū ess; altissim'. humilis uenit.
ut nos humilitatē de se doceret ma
gister ueritatis: quia si q̄s sine humi
litate uirtutes congregat. quasi in
uento puluerē portat. Unde ait ip̄e
in eug̃lo. Discite a me q̄a mitis sum
& humilis corde. Non g̃ sine causa
p̄cepit mortales & fragiles humili
tatem discē iubet: qui etiā in celis
ubi īmortalitas regnat. int̄ anglos
humilia requirit. Unde dauid p̄pha
ait. Quis sicut dn̄s deus nr̄ q̄ in altis
habitat. & humilia respicit in celo &
in terra. Sed si ab ipsis anglis in celo
mansuetudo exigitur. quid putatis
hic ubi sup̄bia regnat. ut humilitē
quantū necesse est nob. Hinc quoq;
dictū legimus. Quanto magi' es hu
milia te in om̄ib;. q̄m humilē sp̄ū
sicut salomon ait. suscipiet gl̄a. Hoc
quippe nouerat beata dī genitrix.
qḋ ad humilē & quietū ac tremen
tem sermones ei' respiciat diuina
dignatio: idcirco continuo ait ad
anglm̄. Ecce ancilla dn̄i: fiat michi
sedm̄ uerbum tuū. Non enī sup̄bit
s; crescit ex dono deuotionis obseq̄ū.
humilitatis priuilegiū. Augetur
in om̄ib; gr̄a. s; in nullo subrepit ar
rogantia. quia n̄ intumescit ad ua
nam gl̄am. que beatā se predicat
mox futurā p̄pter humilitatis in
dulgentiā. & ideo n̄ discutit quia
humilis. Nā quantū mansuetus
est q̄sq; qui iussis obtemp̄at diui
nis: tantū immitis q̄ aut n̄ credit
aut differt obedire qḋ audit. Idoq;
humiliat se beata uirgo in cunctis.
ut totā in se suscipiat grām largi
toris: q̄a que p partes aliis data ē.
tota simul uenit in eā gratie ple
nitudo. Hinc quoq; ait eug̃lista.
Et de plenitudine ei' nos om̄s acce
pimus. Magna siquidē grā dilec
tissimi beatę MARIE uirginis. mag
na p meruit p̄mia eterne remu
nerationis: quia multū se humi
liauit int̄ immensa dona. int̄ diui
nitatis cōmercia. hodie a dn̄o ex
altat̄ gloriosa. Denq; idō xp̄c hu
milis ad humilē uirginē uenit.
quā elegit. ut de tā p̄funda hu
militate triumphū erigeret salutis.
ut exaltaret eā sicut cantauim'

etiam sup chorós anglor. Que nimi
rum exaltatio. priuilegiū est gratie.
Vnde cū timore & tremore pfecte di
lectionis. recolenda sunt hec mystica
donor sacramta. sicq; ex his cōpensā
da est hui9 celebritatis grā. Quapp̄t
estimare qua reuerentia. q̄ deuotio
nis obsequio nos tantis interesse
deceat sacramtis. cū angls n̄ sine
metu scō. nec sine honore debito in
pendit reuerentiā euglizandi. Sen
tiebat enim angls in beata uirgi
ne iam specialit̄ deū inesse. & futā
nouerat diuini mysterij sacramē
ta. idō tam reuerent̄ ait. Aue gra
tia grā plena. Deinde attendite.
quā eximiū est max qđ infert. Dn̄s
tecum. Non enī dicit dn̄s tecum.
quasi uisitandi grā. s; dn̄s tecū. qa
uirtute nouo nascendi illabit̄ sacra
mento. sicq; totus uadens in salu
tatione pṗter maledictionē prior
parentū. magnū detegit benedic
tionis oraculū. Benedicta tu in
quit int̄ omnes mulieres. Quom
n̄ benedicta kimi. Ecce de gratia
adimplet̄. de auditu fides genita
contra fidē credidit de conceptu.
deferre cognatis honorē didicit.
de ortu filii pudor creuit. aucta
est castitas. integitas roborata. uir
ginitas quoq; solidata est. pseuerant
uirtutes. extrema omniū que & pri
ma mirabilis ei9 refulsit humilitas.
Que cū omnia ab anglo didicisset; & re
pleta esset donis celestib; ait. Ecce an
cilla dni. fiat m̄ sedm̄ uerbū tuum.
Quā uocem. mox secutus ē effectus.
Fit itaq; mox mat̄ beata uirgo que
hodie assumpta ē cum gaudio in celis.
fitq; sacrariū sp̄c sancti. & domicili
um uerbi. Que idō beata iure dicit̄
int̄ omnes mulieres. qa oms ex ea
beatificant̄. Collocata quippe ē grā
& beatitudo in specie. ut diffundere
tur in omne genus eccle. Vnde n̄ im
merito beata & uenerabilis hodie p̄
cellit in genere toci9 corporis. que ul
tra oms fecundata est in specie plus.
Interea iure ante fert̄ in ecclesia. que
ita ditata ē ac repleta p̄ omnib; in
terris diuinis munerib9. Quapp
festiuitas hodierne celebritatis est
omniū supnor ciuiū gratissima.
qa eius ē assumptio de corpore. ex q
orta est ueritas & iusticia que de ce
lo pspexit. in qua oms iustificant̄.
& exultant sci in glā. Hinc queso
iungam9 uota cū supnis ciuib; &
iuxta modulū infirmitatis nr̄e
exequam laudib; qm̄ qđ natum ē
in ea. cōmune ē omniū gaudium.

Illi siquidē occurrīt hodie letantes.
et suscipiunt eā gaudentes cū ymnis
et laudib;. nos psequam̄ mente cū
omī deuotione cordis et integritate
fidei. sicq; prosequam̄. ut ad illa in
effabilia dona que pcepit beata dei
genitrix. quandoq; ptingere ualeam̄.
Forte igit hodie introgarunt quidam
scōꝝ eminus pspicientes. illud de can
ticis. Que est ista que ascendit p de
sertum sicut uirgula fumi exaro
matib; myrre et thuris. Tam mas
censu eī multa fragrabant odoram̄
ta uirtutū incendio diuini amoris.
que ideo quasi uirgula fumi surge
bat. quia ipsa est uirga illa de radice
iesse. que hodie ascendit. gracilis quidē
et delicata ex aromatib; uniuersi
pulueris pigmentarij. s; conflagrata
incendio caritatis. et ideo bene inmo
dum uirgule fumi exaromatib;
quia facta ē tota in holocaustū dei.
que odoramēta uirtutū spargebat
de se usq; ad celos. et nō qualiacūq;
s; uniuersi pulueris pigmentarij.
Vnde admiratio illa angelica nō de
uirginitate sola que fuit singula
ris in maria. s; de inmensitate grē
uenit. quia uniuerse uirtutes in
ea respergebant ex incendio diuini
amoris. suauitatē odoris. Itaq; ut

inea essꝰ; forma nō solum uirginū. ue
rum etiā omniū ecclarum dī. uir
ginitas et uita beate marie. specu
lum et spes fuit toci castitatis. et in
tegritas uirginū. species pudicitie.
et magisteriū ualde eximiū pbita
tis. In qua uideant uirgines. quid
uitare. quid corrigere. quid tenere debe
ant honestatis. quia primus discen
di amor. ut ita fatear. nobilitas ē
magistri. Habetis ergo uirgines egre
gij magisterij formā. habetis exem
plar in ea pfecte uirginitatis. Exce
uia quā pgere debetis. ecce beatitu
do et glā ad quā puenire indesinē
ter uotis et desiderio anhelare opor
tet. ut ad ea quandoq; feliciter
perueniatis. Verū quia de ppagi
ne carnis nulla nobilior dī matre
refulsit. nulla splendidior ea quā
splendor paterne glie ineffabilit
diuinit illustrauit. Hanc uirtus
altissimi obumbrauit. ut uirgo
pareret. quam diuina grā reple
uit ut uirgo conciperet. quā sapi
entia dī patris pre omnib; elegit
ut placeret. que corpus sine con
tagione corporis generauit. que
omnes uirtutes in odore suauita
tis ardore caritatis dno concrema
uit. ut tota holocaustū fieret dō

cuius caro et sanguis origo fuit benignis-
simi saluatoris. cuius anima templum in
quo factum est commercium nostre redemp-
tionis. Bona si quidem domus in qua
simul tota diuinitas illabitur decta
tis. in qua sapientia dei patris septem
scilicet columpnas erexit. super quas om
nis innititur domus et fabricatur ecclesia.
Quid ergo dicam. quoue loquar de his
rebus mysticis. in quibus omnis huma
nus sermo silendo magis miratur
quam loquendo crescit. per quibus angeli
gratulantur et decantant. gloria in ex
celsis deo. et in terra pax hominibus bo
ne uoluntatis. Quod si tunc ad par
tum uirginis talia cecinerunt. cre
dimus sine dubio quod hodie concelebrent
exequias. et suscipiunt cum gloria
matrem sui creatoris gaudentes.
quam ipse sancte adimpleuit. quam
sapientia patris scilicet filius dei pos
sedit. Unde agamus et nos gratias
creatori nostro. quia donorum eius priui
legia nostra sunt munera. nostraque con
spersio. quoniam fermentum quod conspar
sum est in specie. redundauit in ge
nere. donec fermentaretur totum.
et factum est unum corpus unaque con
spersio noua. christi et ecclesie. Unde
futurum est ut festiuitas que nunc
flagrat per fidem in mente. habe
atur et contempletur in specie. sitque in
nostris oculis gloriosa. que nunc tan
tum in cordibus resplendet credita. Tunc
quippe nobis erit illa festiuitas con
tinua et sempiterna. que nunc est in mente
hodierna et diuturna. ita ut sit il
le tempore que nunc flagrat in fide. anhe
let in spe ut perueniamus. pulset in ca
ritate ut ingrediamur. ad ea festa ad
que est beata et gloriosa dei genitrix
regina celi hodierna die assumpta.
per christum dominum nostrum. Amen.

Sermo Damiani: de excellentia beati Iohannis euangeliste

Hodie nobis dilectissimi
leticie gaudia geminan
tur. quia recenti adhuc na
tiuitate dominica. beati iohannis
occurrit sollempnitas gloriosa.
Hodie discipulus quem diligebat
ihesus. dilectoris sui amplexibus strin
gitur. societate perfruitur. et quod ui
derat. quod audierat. quod manibus at
trectauerat de uerbo uite. tanto
iam liquidius. quanto sublimius con
templatur. Hodie scilicet illa mi
rabilis aquila. quam et olim ezechi
el eminere ceteris quatuor anima
libus uidit. et ipse iohannes summe
ut ita loquar propheta factus. uolan
tem in mystica uisione conspexit.

adunicam anglor(um) & hominū escam pe-
nis libratā sublimiū meritor(um) feliciter
euolauit. Licet enī ubicumq; fuit corp(us)
illuc necessario congregent(ur) & aquile. s(ed)
iste tanto familiari aditu te pabulum
corruptionis uinculis iā solutus acce-
dit: quanto & in carne adhuc positus
in ipsū eterni solis orbē. hoc ē in diui
ne substantie claritate- radios puri
ficate mentis infixit. O quā miran
da sup nos celestis consilii dispensatio.
o quam pfunda diuine sapientie est
Descendit ds ad hominē: ut occultā
hominib; innotesceret d[iui]nitatē. Adhu
mane mortalitatis exire dignatus ē
publicū: ut nobis eternitatis sue reue
laret archanū. Sed si mox ut in eugli
ce doctrine cepit uerba prumpe. ac
noue gratie mysteria rudib; adhuc
inpitor(um) cordib; apire. statim diuini
tatis sue panderet sacramtum. cui(us)
queso ferret auditus. cui(us) unquā ca
peret intellectus? Nam ut de diui
nitate nc taceam: cum dns diceret
nisi qa manducaueritis carnē filii
hominis & biberitis ei(us) sanguinē nō
habebitis uitā in uobis. & qui mādu
cat me ipse uiuet pt me: ptin(us) as
pernati sunt uerbū. & exhorruere
dicentes. Durus est hic sermo. Quis
potest eum audire? Deinde sceptima

subiungit. Ex hoc inquit multi dis-
cipulor(um) eius abierunt retro. & iam cū
illo n ambulabant: uidelicet n de tur-
ba n quilibet inpiti. s(ed) ipsi etiam
discipuli nequiuerē cape uerbū mys-
terii. Quid g(o) isti facient ante solem:
qui cecati sunt ad lucernā? Quom(odo)
tonitrui sustineant sonitū. q clan
gentis tube pondus ferre nequeūt.
immo qui suppresse ac temperate
humane uocis exilitate surdescunt?
Ppterea g(o) redemptor noster dilectū
sibi speciali p(re)rogatiua discipulum
ad declaranda sue diuinitatis essen
tiam quodda quasi organū fecit:
atq; ut hic suppleret quod ad temp(us)
ipse dns dispensatiue suppresserat.
sibimet uicariū dereliquit: quati
nus expleto passionis ac resurrec
tionis ascensionisq; mysterio post
tredecim fere annor(um) lustra. cū iam
uidelicet homines. liberiorē ad ca
pessenda ueritatem. haberent mentis
obtutū: hic coessentialis & coeterni
dō uerbi panderet sacramtum dicēs.
In principio erat uerbū & uerbum
erat apud dm: et deus erat uerbū.
Humane quippe inbecillitatis or
do poscebat: ut prius xpi huma
nitatis primordia. cursū. consum
mationēq; pnosceret. miracula

etiam que in homine gessit addisceret;
sicque paulatim ad comprehendendum di-
uinitatis occulte mysterium sinus ue-
getata prouectibus aspiraret. Quam propter
diuini fuit causa consilii. ut ceteri
euangeliste qui in describenda saluato-
ris humanitate uersati sunt. longe
precederent; iohannes uero cum homines
tanquam primo lactentes firmiora iam
in uia ueritatis uestigia figerent. eos
ad conscendendam diuine scientie gra-
tiam promoueret. Hanc denique super-
eminentem diuine scientie celsitudi-
nem tam diuinitus illustrata mente con-
cepit; cum in sacro sancto mystice cene
conuiuio supra pectus recubuit
saluatoris. Et quia in pectore ihesu sunt
omnes thesauri sapientie et scientie
absconditi; ex illo celesti gazophila-
cio summam traxit; unde nostre pau-
pertatis inopiam copiosa liberalitate
ditauit. Ex illo inquam nobis erario
diuiciarum copias attulit; et in com-
munem totius mundi salutem bene
prodigus erogauit; immo super fon-
tem perennis uite recubuit; ut et
ipse tam semper manantia fluenta
diuine doctrine hauriret; et eadem
nobis postmodum prefixo certi tem-
poris articulo propinaret. Magnus
uidelicet paradysi fluuius; qui ex

principali sui fontis origine profluens.
ac uberiori celestium carismatum inunda-
tione procedens. squalentia deserta hu-
manarum mentium irrigat; et ad profe-
renda bonorum operum tanquam nouarum
frugum germina. uberrima fertilita-
te fecundat. Et non immerito tam pro-
funda. tam supereminens reuelatio dei-
tatis uirgini debebatur; ut qui carnis
sibimet amputauit illecebras. felici
commercio pro carnali dulcedine celesti-
um epularum diuicius frueretur. Ad
tantum namque gratie prouectus est priui-
legium; ut omnem transgrediens
creaturam illuc acie mentis attingeret;
quo non propheta. non patriarcha. non denique
quisquam ab ipso primordio cognoscatur
in carne positus aspirasse. Nec mirum
si redemptor noster beato iohanni ui-
cem suam ad declarandum diuinitatis
sue mysterium delegauit; quem ad cus-
todiendam matrem suam uenerabilem.
perpetuam scilicet uirginem. quasi al-
terum suo loco supposuit; mulieri in-
quiens ecce filius tuus; ad discipulum
autem ecce mater tua. Dignum quippe
fuerat; ut cui potissimum commisit
celestia. committeret et terrena. Et quia
mediator dei et hominum ex duabus na-
turis diuina scilicet et humana con-
sistit unus emmanuel. beatus iohannes

utriusq; nature fidelis minister ex
isteret· qui & diuinitatis sacramenta
conscriberet· et beate genitrici ppetue
custodię ac sedulitatis sue ministriū
exhiberet· Cui utriusq; excellentissi
mi uidelicet sacramti q̄dammō mi
nistrū se esse testatur· cū p omnem
euglici sui textus seriē· sic stili sui
modū tempat· & quadā uicissitudi
ne mystice uarietatis alternat· ut
mō humana pnuntiet· mō diuina·
mō que humanitatis sr̄ hystorialit̄
inserat· mō que sr̄ diuinitatis qua
dam sublimiū ac subtiliū uerborū
maiestate depmat· tantaq; locuti
onis arte uerborū usū tempat· ac li
brate moderationis sobrietate dis
pensat· ut nec diuinitatis archana
uulgari· nec ea que fidei nr̄e neces
saria sunt patiat abscondi· Unde
cū hystorie uerba contexit· uelut p
tenuissimas rimas diuinitatis ful
gorem ad oculos hominū choruscā
re pmittit· sicq; dū tenuissimo lu
cis eterne radio oculus mentis nr̄e
pstringit· ad indagandū mox illd̄
inaccessibile sūme ueritatis lumen
pspicaciꝰ aptatur. Quia ū beatus Io
hannes altēnato sue narrationis or
dine· mō diuinitatē xp̄i sublimiter
intonat· mō que humanitatis sūt

plane quodammō atq; humilit̄ asseue
rat· sicut ipse in euglii sui principio
cepit· ita seriatim usq; ad finē hunc
eundē modū p omnē sue descriptiōis
articlm̄ tenuit· Nam sicut nostis·
in capite sui libri dificum illud ac
singulare ponit exordiū· In principio
inquiens erat uerbū· & uerbū erat
apud dm̄· & deus erat uerbū· Ecce
aquila di ad celi uerticē sublimiter
euolat· s; ad escam carnis necesse est
ut pressis alis aliquando in imum
submissa descendat· Unde & paulo
post quid subdat audite· Et uerbū
inquit caro factū est· et habitauit
in nob· Hanc itaq; diuersitatē hu
manitatis atq; diuinitatis· unite
sibimet atq; inconfuse· sponsa de
sponso dicit in canticis· Venter tuus
inqt eburneus· distinctus saphyris.
In membris quippe humani corporis·
uix aliquid fragiliꝰ siue teneriꝰ
uentre inuenitur· idoq; p uentrē
recte fragilitas in xp̄o assumpte hu
manitatis accipit· Ebur autē os
est elephantis· qd̄ uidelicet animal
fertur castissimū· frigidissimeq;
nature. Venter g̃ eburneus ē spō
si· quia suscepta redemptoris hu
manitas ab omni peccatorū cōtagio
casta prsus & inuiolata pmansit·

Siquidem peccatum non fecit: nec in
uentus est dolus in ore eius. Saphy
rus autem lapis est sereni celi habens
colorem: unde et in uisione domini dicitur.
Erat sub pedibus eius quasi opus lapi
dis saphyri: et quasi celum cum serenum
est. Per saphyros ergo opera diuinitatis in
telliguntur: que in carne dominus ostende
bat. Venter ergo sponsi distinctus erat
saphyris: quia Christi humanitas diui
nis uirtutibus refulgebat. Nec ple
nus saphyris dicitur sed distinctus: ita
uidelicet ut inter saphyros candor
eboris appareret: quia sic dominus ex par
te hominis assumpti operabatur hu
mana: ut aliquando nichilominus
ex parte ✠ deitatis ostenderet et
diuina. Nam esurire. sitire. flere.
postremo crucifigi et mori. huma
nitatis erant opera: miracula uero
facere: non solum alios sed etiam semet
ipsum a mortuis suscitare: euiden
tissima erant diuinitatis inditia.
Hoc itaque modo beatus iohannes quasi
eburneum uentrem sponsi saphyris
distinguit: dum aliquando diuinita
tis alta. aliquando humanitatis in
firma describit. Quia ergo hic beatus
iohannes de deo mirabiliter atque incom
parabiliter ceteris mortalibus loquitur:
iure factum est ut non solum a grecis.
sed etiam a latinis undique theologus
appelletur. Theotocos maria dicitur. quia
deum ueraciter genuit: theologus iohannes.
quia dei uerbum ante secula apud pa
trem esse et deum esse non solum inenar
rabiliter uidit: sed et profunda sublimi
tate descripsit. Unde non immerito
potest dicere cum propheta. Eructauit
cor meum uerbum bonum. Recte ergo uir
go uirgini ad obsequium traditur: et pro
domino seruus uice filii subrogatur:
ut uirginalis pudicitie splendor
ex utraque persona sibimet inuicem con
gruat: et floridus intimi candoris as
pectus. quod in se uirere considerat. hoc
uernare et in altero deprehendat. Li
bet hic fratres mei pulchram uarieta
tem diuine dispositionis coram carita
te uestra perpendere: et egregios duos
redemptoris nostri discipulos qualiter
inter se quadam dignitatis similitudi
ne congruant comparare: petrum
uidelicet et iohannem. Commisit namque
dominus petro claues ecclesie: uoluit et bea
to iohanni custodiam marie delega
re. Utraque nimirum mater. Mater
maria est mater ecclesia: sed maria
mater Christi: ecclesia mater populi christiani.
De maria Christus carnem suscepit: eccle
siam uero de lateris sui carne produxit.
Ex ista prodiit secundum carnem natus: illa

ꝓtulit carne iam mortuus. Ex ista
uoluit nasci; p illa dignatus ē mori.
Ex una semel natus ē in ꝑsona sua;
ex altera cottidie nascuntur membra
sua. Traxit ex altera qđ p altera mo
reretur; ex quo utraq; communiter
saluaret. Magna ġ & felix mater est
beata uirgo Maria. ex cui9 uisceribꝫ
caro xp̄i assumpta ē; ex qua rursus
ꝑ aquam & sanguinē ꝓfluxit eccl̄a.
Hoc itaq; m̄ & ex Maria; ꝑdisse uide
tur eccl̄a. Vtraq; tam̄ casta. utraq;
munda; utraq; ꝑpetue uirginita
tis signaculo ꝑmunita. Harū itaq;
duarū matrū. duarū ꝑpetuo uirgi
num. alterā petro. alterā iohanni
uoluit cōmendare. ut ꝑpenso dili
gent utriusq; pondere ministerij.
excellentiū meritoꝝ dignitas ī du
obus celi senatoribꝫ; uideat equari.
Dicit dn̄s petro. Tibi dabo claues
regni celoꝝ. Nunqđ & beata Maria
celum n̄ fuit. in cui9 utero uirgina
li nouē mensibꝫ; tota diuinitatis
plenitudo ꝑmansit. Ex ipsius ġp
pe castis mundisq; uisceribꝫ. di uer
bum ꝑ qđ facta sunt om̄ia. imma
culata se carne uestiuit; in angus
to scilicet aluo cōclusus; s; toci9 orbis
iura regebat immens9. In breuissi
mo in quā uirginalis uteri domici

lio constitutus. & celi gubernabat im
perium; & terrenoꝝ omniū nō amise
rat ꝑncipatum. Non ġ presumptiue
celum dicitur uirgo uenerabilis Maria.
atq; ideo beatum iohannē dn̄s quondam
celi clauicularium constituit. cū bea
te genitricis sue eū custodē esse decre
uit. Inde ut beato petro iohannes
multipliciter compareť; cum disci
pulos suos redemptor nr̄ inquireret.
qua circa se homines opinione du
cerentur; illiq; respondissent ꝑtim.
alij iohem baptistam. alij helyam.
alij ū ieremiā aut unū ex ꝓphetis.
donec ad petrū uentum est. nuta
bat assertio; nec ambiguitatis uin
culum soluebat. At ubi qđ habe
bat discipuloꝝ sensus exigit; pre
cedit in ueritatis cōfessionē qui pri
mus erat in aplica dignitate. uide
licet petrus. Tu es inqt filius dei uiui.
Int nutantis adhuc fidei sinuosa
uolumina. int ꝑcellosas ambiguita
tū fluctuantiū tempestates. pis
cator ille ueritatis anchorā fixit.
et nauiculā fidei in tutissimo trā
quilli portus gremio collocauit.
Sꝫ; uideam9 utrū iohannes & huic
opi aliquā cum petro similitudi
nem habeat. Constantissime itaq;
ꝑdicationis arguit; sicq; a domici

ano tē cesare in exiliū destinatur. P-
tinus heretici. marcion. cherintus et
ebion. ceteriq; quā plurimi quos ipse co
uenientē antixpos appellat. caulas ec
clesiastici gregis irrumpunt. et uelut
lupi graues super ouilia pastoris am
miniculo destituta grassantur. xpm
uidelicet ante mariam nō fuisse doc
matizantes. et ita simplicē euglicę
puritatē pfidie sue squaloribus cor
rumpentes. Confunditur mundus. tur
batur eccla. uacillat fides. et uelut
inhorrescente tempestate pfidię.
plurimi naufragantur. Quid plura.
Tandē perempto domiciano. diuina
duce gra rediit iohannes ephesum.
turbatamq; genuit ecclam. s; quod do
inuenit erroris turbine atq; tempes
tate turbatū. solidius atq; robus
tius ad pristinę fidei reuocat sacra
mentū. Nam rogatus ut ab hystorio
graphis traditur a caritate fere to
cius uniuersalis eccle. in illi tandē
erupit diuine inspirationis eloquiū.
In principio inquiens erat uerbū et
uerbum erat apud dm. et ds erat
uerbū. Hoc itaq; signaculo ueritą
tis et hereticorum tergiuersationib; me
tam fixit. et catholicorum fidē per
petua certitudine et deinceps certitudine
roborauit. Petrus igitur petra.

tu es inquit petrus. et super hanc petrā
edificabo ecclam meā. Petra quoq;
factus est et iohannes. supra cuius pectus
fidei fundamentum totius eccle structu
ra consurgit. quā uidelicet siue here
ticorum furor inpingat. siue temptatio
num irruat impetus nō euertit.
Hec petra ueritatis dauid fundā in
plet. qua phylisteū goliad signante
in fronte percutiat. ubi uidelicet p
phanus et impius crucis uexillū nō
habebat. Hec siquidē petra omnes
ecclastice doctrine aduersarios de
struxit. hec iudaicā pfidiam cum
omni prsus hereticorum prauitate p
strauit. Nec mirū si instar petri
iohannes petra dicatur. cum hec ad
ezechielem dns dicat. Ecce dedi fa
ciem tuā ualentiorē faciebus eorum. et
frontē tuam duriorē frontibus eorum.
et ut adamantē et ut silicē dedi fa
ciem tuā. Plane quod uterq; discipulus
ptulit de sacramento fidei. quāquā
pfundissimū sit. atq; omnino di
uinū. et utrumq; pari in uires
humane mentis excedat. nec uideatur
diuersum in excellentie diuinitate.
quod eodem platum ē spū dictante.
illud tamen beati iohannis singu
laritatis locum sibi uendicare conspici
tur. quia neq; ante illum. neq; post illum

hoc idem scripsisse inuenitur aliquis. Nam illam beati petri apostoli sententiam. et martha sororem lazari eisdem fere uerbis legimus protulisse. Qui nimirum cum saluator diceret. omnis qui uiuit et credit in me non morietur in eternum. atque subiungeret. credis hoc. ilico eodem spiritu quo et petrus inspirante respondit. Ego credidi inquit quia tu es christus filius dei uiui. qui in hunc mundum uenisti. Quid autem mirum si iohannem de diuinitate loquentem beato petro preferimus. cum illud euangelii sui singulare principium. ipsa etiam dominica uerba si dici liceat. excedere uideamus. Nec iniuria fit redemptori nostro si dicatur aliquid ipse sublimius depromere per discipulum quam per semetipsum. et per illius linguam manifeste proferre. quod per semetipsum liquido noluit aperire. Nam et ut hic quedam adhuc inter eosdem beatos apostolos comparacio uideatur. hoc beato iohanni dominus concessit in uerbis. quod et petro contulit in miraculis. uidelicet ut et iste altiora proferret. et ille maioribus uirtutum prodigiis choruscaret. Nam in apostolorum actibus inuenimus. quia in plateis eiciebant infirmos et ponebant in lectulis et in grabatis. ut ueniente petro saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum. et liberarentur ab infirmitatibus suis. Quod tamen dominum nusquam fecisse legimus. ut per umbram uidelicet sui corporis remedium sanitatis alicui attulerit. Sed quod predixit exhibuit. quod promisit impleuit. Nam in eiusdem iohannis euangelio dicit. Amen amen dico uobis qui credit in me. opera que ego facio et ipse faciet. et maiora horum faciet. quia ego ad patrem uado. Enimuero ipse operabatur in petro. ipse locutus est in iohanne. Non enim inquit uos estis qui loquimini. sed spiritus patris uestri qui loquitur in uobis. Merito nempe beatus iohannes et precedentes omnes ac subsequentes diuinorum scriptores uoluminum. gloria singularis eloquii precedit. quem non luxuria polluit. non libido corrupit. sed uirginalis integritas perpetue incorruptionis titulo decorauit. Qui nimirum nuptialis propulse thalamum deserens. omnem illecebre carnalis ardorem in celestium deliciarum uoluptatem transtulit. artissimeque se in sui redemptoris ac dilectoris amore coniunxit. propter quem scilicet coniugalis thori federa abdicauit. Unde diuinitus illi concessum est. ut tanta cor eius circa fratres caritatis gratia repleret. ut sacro sibi pectoris eius

templũ uelut camin⁹ quidā diuini
uideret̃ incendij. Q̄d pfecto inqui
busdā scͥpturis eius patent̃ agnos
citur: inquib; utiq; ꝑ omnē fere pa
ginā quasi ꝑ quasdā rimas carita
tis uapores effundere. caritatis ui
detur ardorib; estuare. Modo eum
patres nominatim ad caritatē pro
uocat. m̄ n̄ filios s; filiolos quasi
tenere diligens appellat. Modo ꝑ
prijs etatū uocabulis infantes. m̄
iuuenes. m̄ singillatim ammonet
adolescentes. Modo etiā mulierib;
epłas destinat: easq; ad cautelam
fidi & studiū sincere dilectionis i
uitat. Hic itaq; inenarrabilis cari
tatis ardore succens⁹. huc illucq; se
uertens. undiq; circuiens. ubiq;
discurrens. omnia hominū genera
ad salutem concitat. om̄ia etatū
incremẽta ꝑlustrat. om̄s humane
conditionis ordines oculo curiose
sollicitudinis inuestigat. i tan
quam arcus uniuersalis eccłe fac
tus. toci⁹ humani gen̄is summā
ulnis paterne dilectionis amplec
titur: atq; ad redemptoris sui con
sortiū unūquēq; singillatim am
monendo conatur. Amor quippe
dn̄i quo eū pre cunctis mortalib;
plus dilexit. eo ei pond⁹ fraterne

dilectionis exhibuit. ut nimirum
plus amaret qui plus amabat̃. & q̃
ꝑmus erat in redemptoris amore:
ꝑcipuus fieret in fraterna caritate.
Quantū aut̃ apud dn̄m impetran
di locū: quam ꝑcipue familiarita
tis iohannes obtinuerit ꝑuilegiū:
hinc manifesti⁹ collig̃ possum⁹. q̄d
ipse beatus iohs euglista testatur:
q̄a in ipso uitalis cene conuiuio ihc
conturbat⁹ est spū: & protestatus est
& dixit. Amen am̄ dico uobis: quia
unus ex uob tradet me. Deinde seqr:
Aspiciebant ḡ ad inuicē discipuli:
hesitantes de quo diceret. Moxq; sub
iungit. Erat ḡ recumbens un⁹ ex dis
cipulis ihu in sinu ihu: quem dili
gebat ihc. Innuit ergo huic symon
petrus: & dicit ei. Quis ē de q̄ dicit:
Atq; ut hystorie stilo n̄ texatur: io
hanni mox interroganti dn̄s morre
spondit. Ille est: cui ego intinctum
panē porrexero. O ammirabile. o i
comparabile uirū: & omni xp̄iane
deuotionis ꝑconio ꝑferendū. Ecce
uerbū ꝓfertur ī mediū: & totus ta
cet. ac sub silentij censura reprimit̃
senatus apłoꝝ. Tanta siquidē magis
tri ꝑsidentis uidebat̃ auctoritas:
ut sub districta se compesceret beata
discipuloꝝ contio disciplina. Nesi

tant ambiguunt: atq; int se inuicem
oculorum nutib; quodam interrogantes
aspiciunt. uerumtamen lingua referre
quod gestiunt. uel dominum consulentes in
quirere non presumunt. Tacet petrus:
tacet celi clauicularius. Tacet denique
lingua que clauis facta celorum. celum
simul et terram ligat et soluit. Tacet
is inquam cui porte inferi non preua
lent: qui ligandi animas atq; sol
uendi obtinet principatum. Silet an
dreas: qui ipsi fratri ad fontem uite
preuius fuit. Non loquitur thomas:
qui uiam se nescire professus. eundem
esse uiam. ueritatem et uitam ipso refe
rente cognouit. Non presumit os aperi
re phylippus: qui dum patrem sibi popos
cit ostendi. profunda mysteria indiui
due trinitatis audiuit. Omnes tacent:
omnes dubitant. et latentem inquirunt:
non quidem prolatione uerborum. sed tantum
nutib; oculorum. Sed cum res diu sub
hac ambiguitate penderet. nec no
dum dubietatis quispiam absoluet:
tandem iohannis patrocinium queri
tur: et sic ad rei dubie noticiam per
uenitur. Ille nimirum condiscipu
lorum persona in se suscepta. consul
tor accedit. qui de ampliori fami
liaritatis atq; dilectionis prerogati
ua confidit. Unde considerandum

est fratres mei. quante deuotionis
instantia beati iohannis ioide dei
flagitare debemus auxilium: quem sibi
met interuentorem et ipsi apostoli quesie
runt. Quantum apud iustum iudicem
pro peccatorib; poterit. qui et pro ipsis ce
lestis curie senatorib; interuenit.
Et qui aduocatus est factus summus:
quam humiliter implorandus est ammini
mis: Hanc nimirum hominis emi
nentiam. hanc meritorum sublimium
celsitudinem angelus ille cognouit: qui
se ab illo adorari prohibuit. Vide inquit
ne feceris. conseruus tuus sum et fra
trum tuorum habentium testimonium
ihesu: deum adora. Refugit obsequium
ab illo suscipe: quem nouerat apud
communem iudicem locum gratie fa
miliaritatis obtinere. Noluit adora
torem: quem decernebat equalem.
fratrem recognouit: socium iudicauit:
subiectionis obedientiam non accepit.
Quamuis enim in omnib; sanctis sit an
gelice mundicie contubernalis et
cognata uirginitas: beatus tamen
iohannes tanto reliquos uirgines
superat: quanto uirginitati beate
marie perseueranti ac perpetue cus
todie meritum appropinquat. A qua
sola uidelicet precedit: quia fe
cunditas uirginalis que est in

MARIA· nullis est omnino meritis
comparanda: et non solum quia fecun
da est· sed quia deifica· Virginem enim
parere· nouum ac singulare est· deum
uero parere ita nouitatem singula
ritatis exuperat· ita omnia que mi
randa sunt antecedit· atque incon
parabiliter supereminet· ut nec men
te concipi· nec lingua ualeat aliqua
tenus explicari. Sicut ueneran de
matris domini uirginitas· beati iohan
nis uirginitatem excedit· sic ipse pro
glorioso eius contubernio ceteros a
mundi primordio uirgines an
tecellit. Huc accedit· quod ille recu
bitus in pectore saluatoris· ille di
uinus ardor quem ex archana eius
inspiratione concepit· ita in eius uis
ceribus omnium libidinum fomenta
decoxit· ut corpus eius tanquam reue
ra spiritus sancti templum· a cunctis uer
naret estuantis luxurie squalori
bus defecatum. Nec enim illum locum in
eo uendicabat flamma libidinis·
cuius gratia spiritus sancti templum iu
giter obumbrabat. Quo circa dig
num fuit· ut beatus iohannes
apostolus archangelo gabrieli ad custo
diam matris domini socius haberetur·
quatinus ille celestis olim paranym
phus intactam uirginem inuisibiliter

custodiret· et iste forinsecus fragilitati
feminee· obedientie sue ministerium
exhiberet. Et congruum erat· ut que
talem genuit· qui celi simul et terre
dominus est· utriusque patrie ciues in suo con
sortio haberet· ut in ore duorum uel tri
um testium staret omne uerbum. Qua
propter beatus iohannes quanto fami
liarior cum matre uerbi uersatur· tan
to et ipsi uicinior uerbo inuenitur.
Et quoniam non ab alio sed ab ipsa ueritate
te MARIE dictus est filius· mulier
inquit ecce filius tuus· atque idipsum
iterando confirmat· ad discipulum
autem ecce mater tua· nemo iure ui
detur maior meritis eo qui specialiter
quadam gloria frater est saluatoris.
Huius igitur tam sublimis· tam pii· tam
casti· tamque precellentissimi deo dilec
ti fratres carissimi laborem precepta
seruare· pro huius uestigia in quan
tum possumus duce diuina gratia
studeamus incedere. Sed si omnes cum
iohanne uirginitatem habere in car
ne non possumus· quia post naufragium
secunda restat tabula studeamus florere
uirtutibus· et sic diuinitus uirginita
tis amisse dispendium optime con
pensabimus. Non ergo nos auaritie ar
dor incendat· non iracundie nos in
pellat· Non in nobis flamma libidinis

existet. non turpis cogitatio pulchram
anime nostre coram deo speciem fedet.
Non nos terrene facultatis habundan-
tia in superbiam erigat. non tenacitas
misericordie uiscera a pauperibus claudat.
Vigeat in nobis perpetua castitas. hu-
militas. patientia. sobrietas. iustitia
cum pietate. seueritas cum mansuetu-
dine. Inter hec fratres karissimi ceterarumque
uirtutum dona. caritas que mater est
omnium. in sanctuario pectoris nostri sem-
per teneat principatum. quia sicut
iohannes dicit. deus caritas est. et quia
per caritatem dei filius descendit in
uirginem. per eam nos exaltet ad pater-
ne glorie claritatem. qui uiuit et reg-
nat in trinitate perfecta unus et uerus
deus per omnia secula seculorum. Amen.

Item Sermo de eodem.

Gaudeamus fratres karissimi copiosum
nostre fraternitatis adesse conuen-
tum. quia dum nos ad hodier-
nam festiuitatem beati iohannis gratia prouocat.
etiam spiritus sanctus ut tam reuerenter.
tam pacifice. tam deuote conuenia-
tis indubitanter inspirat. Dignum
quippe est. ut qui a christo pre cunctis
mortalibus specialiter est dilectus. a christi
dilectoribus per maxime diligatur. pre-
sertim cum et ipse circa nos tante ca-
ritatis extiterit. ut diuinitus sibi
traditis sapientie et scientie clauibus
omnes sacrariorum celestium thesauros ex-
penderet. et eterne uite diuicias quas
solus acceperat. nobiscum partiendo lar-
giter et fideliter erogaret. Quod enim
diuine sapientie queris. quod apud
iohannem reperire non possis. Que enim he-
retica prauitas. que arriana perfidia.
que iudeorum uesana calumpnia. que
gentilium philosophorumque uersutia.
que denique scismaticorum abhominan-
da scissura. beati iohannis non est elo-
quio stirpata. eiusque doctrinis euidē-
ter attrita. Si quando enim ab in-
imicis ueritatis obtinuntur nobis
uolumina questionum. ilico iohan-
nes accedit in medium. iohannes occur-
rit. iohannes silentium uerbosis in-
ponit. Quotiens siquidem de uera
humanitate ac diuinitate christi cer-
tamen questionis obicitur. que ui-
delicet omnibus pacis inimicis com-
munis est materia dimicandi. pro-
tinus ad iohannis euangelium curritur.
iohannis in pugna patrocinium
queritur. et sic mox cuncta litigiosi
certaminis iurgia conquiescunt. Quod
ergo necessarium in doctrinis. quod iohannis
uolumina sacro sancta non teneant.
Quid in uirtutibus. quid in meritis.
quod beatissimus incomparabiliter non ex-

cellat. Apls siquidē in epistolis. euglista in euglio. ppheta ē in apoca lipsi. Ppheta inquam & n̄ qualiscū q; s; mirabilis. atq; ad similitudinē alteri⁹ & plusquā ppheta. Itā quia pphete officium ē futura p̄dicere. nō etiam presentia demonstrare. beatus iohannes baptista idcirco ceteris pphis eminuit. q̄a dn̄m di gito quē pphetabat ostendit. Nun quid & iste iohannes plus quā pro pheta n̄ est. qui p̄ter consuetudinē omniū pphetarū semetipsū pre uidit in spū. & inter plurima re uelationū celestium sacramenta. dū aquile uolantis similitudinē uidit. semetipm ueracit̄ agnouit. Ezechiel autē eandem aquilam spū reuelante conspexit. n̄ quidē uolantē. s; ceteris animalib; desu per eminentē. Cum ē uidelicet p pheta beatus iohannes cōsiderato utriq; uolumine. in multis n̄ am bigitur concordare. Cū eo nimirū & librū qui quasi mel dulcis erat in ore. comedit. & scuarij loca de scribit. atq; in plurib; aliȷs ppha cum aplo consonantē incedit. O qm̄ ammirabilis ē inmutatio dexte excelsi. o quā terribilis dn̄s in cō siliȷs sup filios hominū. Qs eni

digne consideret de tanta humilita te iste piscator ad quante celsitudi nis culmen meruerit sublimari. Sū uero qui olim uili naucula cōtent⁹. & retib; maris pfunda simpliciter scrutabat̄. nunc illustrate mentis radio secreta celestia penetrat. mys teria intonat. diuini consiliȷ occul ta hominib; reuelat. pphetica de pmit oracula. aplica tradit homini bus documenta. immo in speculanda summe diuinitatis essentia p̄cedit pphas. supgreditur patarchas. apos tolos supat. Postremo toti⁹ humani tatis transcendit ingenia. & illuc usq; mentis aciē tendit. quo uix et anglica ualet attingere creatura. O dei plene grā. Pax enim di sic̄ dicit apls exupat omnē sensum. ut illd sponse dicere n̄ inmerito uideatur. Introduxit me rex in cellaria sua. exultabim⁹ & letabimur in te. Pen semus itaq; frs quantū ab eo qui nc̄ est. homo iste tunc differat. quando matre intueniente rogabat. ut ip sum cū fratre dn̄s alterū a dextris. alterū sedere concederet a sinistris. Nam quantū ad uerba. hoc petere uisus est. ut unū ex eis dn̄s cū dex tris eligeret. alterū a sinistris cum peccatorib; repbaret. S; q̄a insipien

ter peciit: repulsam ilico patiens cum
filiis. qd mereebatur audiuit. Nescitis
quid petatis. Potestis bibere calicem
quē ego bibiturus sū? Respondentib;
autē possum. presto subiungit. Cali
cem quidē meum bibetis. sedere aūt
mecū non ē meum dare uobis. Ecce
hic inuerbis dñicis patenter ostendr.
qa & iohannes martyr fuit. dū con
stat qa calicem dñi biberit. Reuera
martyr fuit. quia multa pdño psecu
tionū supplicia ptulit. Martyr utiq;
fuit. quia crucem dñi p sui corporis
afflictionē & primor etiamtū con
passionē diu uiuendo portauit. et
quo ceteris aplis incarne plixius mā
sit. eo durioris martyrii tormēta
sustinuit. Unde pie credendū est.
qd inter centū illa quadraginta qua
tuor milia uirginū. qui habent nomē
agni & nomē patris ei' scriptum infron
tib; suis. qui empti sunt de tra. & can
tant canticū nouū ante sedē dī &
agni. hic beatus iohannes egregius
sit & insignis. atq; cum his omnib; tan
to ppinquior agni quocūq; ierit se
quitur. quanto & eidē agno dilecti
or ac familiarior extitit. & insuper
mat eius que uirgo ē uirginū per
petua filii sub dilectione coniunxit.
Nam extiturusq; matris uidelicet filii

q; consorcio iohannis uirginitas
excellenter emicuit. & quousq; pos
sunt merita humana puehi. quasi
meta uirtutū factus indesinenter
exercuit. Neq; enim uerba illa que
saluator nr̄ incruce positus ptulit.
mulier inquiens ecce fili' tuus. ad
discipulum autē ecce mat tua. sic sim
pliciter sūt accipienda. ut humano
tantū uideantur more plata. s; pris
efficatia sūt & diuinis uirtutib' ful
ta. atq; ineuitabili ueritatis aucto
ritate subnixa. Illud enim qd in
cruce matris unicū pendebat. sub
stantiuū & consubstantiale patri
ac sempiternum est. atq; idcirco uer
ba que locutus ē quia spc & uita sūt.
inanit transire nō potuerunt. Ce
lum inqt ipse pi ihesus & tra tran
sibunt. uerba autē mea nō tran
sibunt. Sicut enī dixit mat. hic
est filius tuus. ita dixit discipulis.
hoc est corpus meū. & tantus fuit
inillis uerbis effectus. ut ilico pa
nis ille quē dabat dñicum fieret
corp'. Dixit enim & facta sūt. man
dauit & creata sunt. Ex quadam
itaq; similitudine si dicē audem'
& beatus iohannes n̄ solum filii
potitus ē nomine. s; ppt uerba
illa dñica quodā matris necessi

tudinis sacramentum apud beatam uirginem meruit obtinere. Consideremus itaque dilectissimi quante glorie uir iste credendus est: qui per quoddam adoptionis archane mysterium et filius uirginis et frater est saluatoris. Hinc est quod mentem eius omnipotens deus ad tantum puritatis ac mystice reuelationis culmen euexit: ut ei non modo statum presentis ecclesie ostenderet. sed etiam quid deinceps futurum esset usque in perpetuum reuelaret. Unde et illam suam nobilem apocalipsin scripsit: que nimirum tantis creditur redundare mysteriis. ut tot uideatur habere sacramenta quot uerba. immo in uerbis singulis multiplices latent intellectus. Que perfecto cum septem asie ecclesiis mittitur. omni uniuersali ecclesie que sub septiformi spiritus sancti magisterio regitur: destinatur. Unde consequens est ut omnes ecclesie per orbem terrarum diffuse. non dubitent beatum iohannem communem se habere doctorem. Quibus uidelicet tanquam egregius quidam regalis imperii nuncius: ab ihesu christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum et uiuorum et princeps regum terre. celitus destinatur. gratiam simul et pacem ab eo qui est et qui erat et qui uenturus est. attulit: ac multa secreti celestis mysteria patefecit. Iam uero illa beate migrationis eius nouitas mirabilis quem non moueat? Quis felicissime consummationis gloriam non obstupescat? Quia enim mirabiliter uixit. mirabiliter obiit: et quia non communiter cum hominibus uitam duxit. non communi hominum morte transiuit. Nam ut hystorie continent. quadratam in ecclesia foueam fieri iussit. moxque in eam descendens extensis manibus post plura fuse orationis uerba migrauit. Mox autem super eum tanta lux celitus est emissa: ut nullus eam ferret aspectus. Postmodum autem inuenta est fouea nichil in se continens nisi mannam: quod uidelicet sicut dicitur usque hodie scaturire non desinit. Sic nimirum sic sic dilectum auctori uite discipulum transire de seculo dignum fuit: ut tam fieret a dolore mortis extraneus: quam a corruptione carnis fuerat alienus. In sepultura in crucis modum iacere uoluit: quia crucem in suo corpore pie uiuendo semper portauit. Et sicut petrus magistrum secutus est a persecutoribus crucifixus: ita quodammodo et iohannes in ecclesiastica pace sepultus. Sed dominus inter eos forte diuersitatem docuit: cum petro dixit. Sic eum uolo manere.

qlis mors ejus.

NOTA

donec ueniā. Quid ad te? Tu me sequere.
Quia enim petrū uoluit secū in cru-
cis patibulo triumphare: ipse decre-
uit iohannē in eccl̄astica pace quies-
cere: quatin' & ille subeundi marty-
rii preberet exemplū: & iste erecta
sup̄ fundamentum fidei eccl̄e fabrica.
quietus migraret ad celū. Ille secu-
turis martyrib; fuit constantie fir-
ma: iste nouiter in fide plantatis
extitit moꝝ atq; uirtutū sp̄ualiū
disciplina. Sic eū uolo manere: do-
nec ueniam. Veniā inquid: ut eū
uinculo carnis absoluā. Veniam.
ut eum ad gl'e mee consortiū trans-
feram: veniā ut laborib; ei' digni re-
munerationis p̄mium reddā. Ad
cui' denique p̄missionis effectū clarū
dedit indiciū. cū in ei' obitu radi-
antē fecit celestē lucem: p quā li-
quido patuit. ipsū uidelicet adue-
nisse lucis auctorē. Affuit itaq; do-
min' p̄missionis sue n̄ immemor:
q̄ & animā ei' in illa sup̄ne ihrl̄m
quiete susciperet: & sacratissimū cor-
pus in ea que ipse nouit secreti re-
cessus archana referret. Nam & de
beato enoch legit' quia cū deo am-
bulauerit: & non inueniebatur:
quia transtulit illū deus. Nam ū
illud quis digne miret'. q̄d in sepulc̄

eius manna repitur: & in t'ci spe-
cie panis celi n̄ semel s; cottidie nas-
citur. De manna quippe saluato-
ri mystice scriptum est. Panē de celo
dedisti eis dn̄e: habentē omne de-
lectamentum. Veniant ergo om̄s na-
tiones gentiū: & obstupescant mi-
raculū omnib; inauditū. Veniāt
inquā & admirantes aspiciāt. q̄a
in sepulchro qd̄ p̄cul dubio domus
est uermiū. panis oritur angloꝝ.
ut cū p̄pheta in magni muneris
admiratione p̄nuntiet: qd̄ ist' liq̄do
p̄ ipso manna ds̄ concessit in cibū
dicens; Panē celi dedit eis: panē
angloꝝ manducauit homo. Quod
illis te mittebat' e celo: nc̄ scaturi-
re uidet' in sepulchro. Si enī mag-
num miraclm manna n̄ est; ne-
quaquā moysi ds̄ seruari illud p
secla p̄cepisset. Imple inquit gomor
ex eo & custodiatur in futuras ge-
nerationes: ut nouerint panē q̄
alui eos in solitudine: quando e-
duxi eos de terra egypti. Ecce quid
meret' pudicitia uirginalis: ecce
quante magnitudinis ē integritas
inuiolate carnis. Videte fr̄s mei.
considerate. p̄pendite. qd̄ deliciaꝝ
incorruptio carnis habet in celo.
si cibū celi germinat i sepulchro.

Quantū illic honorib; sublimatur·
beata uirginitas. ubi nimirū so
la est glā· si et in loco fetoris atq; pu
tredinis tā mirabiliter ē gloriosa·
Unde & si n̄ audem⁹ pleniter diffi
nire· piū est tam̄ arbitrari· ut
sicut de beata dī genitrice creditur·
ita etiam beatus iohannes iā re
surrexisse ꝓbabilit̄ asseratur· qua
tinus sicut in uirginea fuerunt
integ̃tate participes· ita nichilo
minus in anticipata resurrectio
ne merito uideant̄ equales· nec
sit in resurrectione diuersitas· qb;
tanta fuerat unanimitas cōuersa
tionis inuita· Si enī beatissimi
uirgines isti· iohes uidelicet & ma
ria nullaten⁹ surrexissent· cur in
eoꝝ tumulis sepulta cadauera nō
iacent· cum scilicet beatoꝝ petri
& pauli ceteroꝝq; aplōꝝ ac martyrū
corpora suis queq; noscant̄ in au
soleis tumulata· Nam qđ uere
beatus iohannes obierit· ac ꝑ cul
dubio mortis iura ꝑsoluerit· nul
lomodo meli⁹ quā ꝑ eius ualet
uerba ꝓbari. Cum enim exiss; ser
mo inter frēs qđ discipulus ille
n̄ moritur· cū ipse uera dicentib;
obuiass; dicens· & n̄ dixit ihesus
n̄ moritur· frustra nimirū hic

morā tenere ac uerba multiplicare
uideret̄· si dum illi uere dicerent ut
n̄ moreretur· iste ꝑrimus obstitisset
dicens· n̄ dixit ihesus n̄ moritur· ac
ꝑ hoc ueritati quodam̄ contradicet·
si uera referentib; contrairet· Sz; dū
n̄ moriturū se saluatorē dixisse ne
gauit· moriturū se indubitant̄ as
seruit· Porro autē si uere dixisset
qđ in sepulc̄ scām eius corp⁹ ulterius
n̄ apparuit· diuine sine dubio uir
tutis opatio fuit· Scptū est in deute
ronomio. Mortuus ē moyses famu
lus dn̄i in t̄ra moab iubente dn̄o·
& sepeliuit eū in ualle terre moab
contra phogor· & n̄ cognouit homo
sepulchrū eius usq; in presentē diē.
Renouatū est itaq; illđ de corpore
moysi nc̄ etiam in iohanne mira
culum. Et qui legis latorē tunc dig
natus est nullis scientib; sepelire·
ipse etiam corp⁹ euglīste sui· secreto
quodā mysterio uoluit sepulture
subducere· Uterq; scilicet lux mū
di· uterq; celestiū mandatoꝝ baju
lus· uterq; diuini consilij reuela
tor· Nec inmerito in dignitate
sui sdelata cadauerib; congruunt·
qui & in sublimib; uite sue meri
tis licet diuersis temporib; cōcor
diter claruerīt· Et si res diligenti

consideratione preponderatur: ut cum
beati moysi pace loquar. iohannes
potior inuenitur. Ille siquidem mi
nister extitit legis: iste predicator est
gratie. Ille precepta tradidit quibus pec
cata punirentur: iste penitentie bap
tismum contulit. quo omnia crimina
delerentur. Ille annuntiator est um
bre: hic minister est ueritatis. Ille
dixit domino. si inueni gratiam in conspec
tu tuo. ostende mihi faciem tuam ut sci
am te. sed protinus audiuit. non poteris
uidere faciem meam. non enim uidebit
me homo et uiuet. iste uero dominum in
carnatum non solum uidit et audiuit.
sed etiam manibus contrectauit. sicut ipse
testatur dicens. Quod fuit ab initio. quod
uidimus. quod audiuimus. quod oculis nostris
perspeximus. et manus nostre tractaue
runt de uerbo uite. et uidimus et tes
tamur. et annuntiamus uobis uitam
eternam: que erat apud patrem et appa
ruit nobis. Et non solum dominum hominem
factum oculis carnalibus uidit. sed et ip
sum uerbum quod erat apud patrem
per quod facta sunt omnia: illustrata
diuinitus mente conspexit. Atque ut
adhuc comparatio producatur: moyses
tabernaculo preerat quod nubes operie
bat. ita ut aliquando nec ipse moy
ses potuisset intrare. sicut in exodo le-
gitur: quia operuit nubes tabernaculum
testimonii. et gloria domini impleuit
illud. nec poterat ingredi moyses
tectum federis. nube operiente omnia.
Iohannes uero melioris tabernaculi cus
tos factus beate marie minister ex
titit: quam non uidelicet corporea
huius aeris nubes obtexit. sed spiritus sanctus
inuisibiliter obumbrauit. Et gloria
domini hoc est filius dei qui hoc taber
naculum non mox discessurus. sed ueram
carnem suscepturus impleuit: non man
sit sub aeris caligine. sed potius in solis
lumine sicut per prophetam dicitur.
In sole posuit tabernaculum suum. Per
illum manna celi datum est israhelitico
populo: ecce quanto gloriosius habet is
te manna in sepulchro. Et quod plu
ra. Iste faciem suam obnubit ne ui
deatur a populo: iste etiam diuinita
tis reuelat essentiam. ut deus ab ho
minibus agnoscatur. Atque ut idem repe
tam. ille splendorem sui uultus ob
texit ne ab illa plebe conspiceretur.
iste dei uerbum quod est imago patris
splendor glorie et figura substantie
eius perspicue reuelauit. ut a nobis
agnosceretur. Postremo dei filium
quem iste pre manibus habuit. cum quo
diutissime conuersatus est. a quo
unice atque specialiter dilectus est.

ille quidẽ obnixe atq; desiderabilit̃
peciit dicens. obsecro dñe mitte quẽ
missurus es. s; impetrare ñualuit.
Veruntamẽ dũ magnus summusq;
apud dñm meritis claruissent am
bo. uno uterq; spũ plenus fuit. uno
uterq; desiderio concordit̃ estuaũ.
Hec nos alt̃um alteri preferre p̃
sumim⁹. si diuersitatẽ psui cuiq;
dignitate pensam⁹. Duoꝝ quippe
uiatoꝝ uiuacitate disparũ. qui
orto sole graditur. clari⁹ quelibet
obposita conspicit. quã is q̃ ante
lucan⁹ exurgit. Et dicior est qui au
tumnale fructuũ maturitatẽ
carpit. eo qui uerni ppagini arbu
sta plantauit. Conueniens igitur
factum ẽ. ut sicut moysi ita & io
hannis glebam omps dñs abscon
deret. & in duob; mirabilib; uiris
unũ miraclm exhiberet. Et notã
dũ quã affectuose. quã pie. quam
paterne. quã amabiliter saluatoꝛ
sic inquit uolo eum manẽ donec
ueniã. Veniam inqt. nõ mittam.
Non mittã uidelicet aliquã sup
nam uirtutẽ. non angelicam potes
tatem que hui⁹ ministerij michi
fungatur officio. que obedientie
huius exequat̃ effectũ. Ipse p me
metipm ueniã. ipse egredientẽ

eius animã in glorie mee claritatẽ
suscipiã. quam & in carne manẽ
tem diuinitus illustrabã. Quante
g̃ reuerentie habend⁹ est hominib;
beatus iste iohannes. quẽ ipse auc
tor uite honorauit in carne uiuẽ
tem. honorauit & de seclo recedentẽ.
Nimis eñ honorati sunt amici
tui dñs. Honorauit siquidẽ eum ĩ
uita. dũ de sacro sancto pectore
suo s̃ reclinatoriũ fecit. Honora
uit rursus in morte. cũ ad susci
piendã felicem meritis animã ei⁹
dignatus ẽ aduenire. Hec mirũ
si diuersis eum honorib; cumulauĩ.
quẽ & in consorcijũ sibimet adopti
ue fraternitatis asciuit. Dictus est
etiam frater dñi. beatus iacobus.
S; ille frat̃ ex natura. iste frat̃ ex
grã. ille ex cognatione. iste ex preci
pua dilectione. Ille p lineã matne
consanguinitatis. iste p uinculũ
paterne caritatis. Si quis inquit
diligit me sermonẽ meũ seruabit.
& pater meus diliget eũ. & ad eum
ueniem⁹. et mansionẽ apud eum
faciemus. Et q̃d ampli⁹ dicam.
Frater dñi fuit ille carnalis. iste
spũalis. S; quantũ cognatio spũa
lis carnalẽ necessitudinẽ pbatur
excellere. ipsi⁹ dñi uerbis pos

sumus· luce clarius inuenire. Spiritus enim est qui uiuificat; caro non prodest quicquam. Iacobum itaque ut frater esset domini natura carnalis instituit; iohannes autem tanto nobilius frater est· quanto et ipsius nature dominus eum in affinitatem spiritualis adoptionis assumpsit. quamquam et ipse iacobus idcirco beatus sit· quia eiusdem spiritualis affinitatis cum domino participium tenet. Alioquin nisi domino per spiritum iungeretur; per illud terrene affinium consanguinitatis a domino nullatenus saluaretur. Ad tanto excellentius iohannes tenuit; quanto et ante crucem constitutus audiuit· ecce mater tua. Merito ergo quo eum ceteris plus dilexit; sublimius eum ceteris honorauit. Et nos fratres pro modulo nostro dignis eum studeamus efferre preconiis; dignis ueneremur obsequiis. Notandum tamen quia nunquam tam digne· tam reuerenter beatos apostolos colimus· quam cum apostolica precepta seruamus; cum eos in uia dei precedentes semper attendimus; cum eorum uestigia sequimur; cum eorum artam et angustam semitam sine offensione tenemus. Enimuero in baptismo apostolorum ducatum secuti sumus; quia per eosdem fidem sancte trinitatis inter ipsa regenerationis rudimenta didicimus; sub cuius uidelicet figure mysterio sacerdotes israhelitice plebis olim transeundo iordanem precedebant· et populus sequebatur. Sed non sufficere illis uisum est si sacerdotum tantummodo uestigia in transitu sequerentur· nisi et duodecim lapides de iordanis alueo tollerent· atque in galgalis pro testimonio posuissent. Elige inquit dominus ad iosue duodecim uiros singulos per singulas tribus· et precipe eis ut tollant de medio iordanis alueo ubi fixerunt sacerdotes pedes· duodecim lapides durissimos· quos ponetis in loco castrorum ubi fixeritis tentoria hac nocte. Ut autem non omnia licet plena mysteriis uerba discutiam· quid per hoc factum nobis innuitur· nisi ut postquam mystici iordanis aquas transimus· per quas de lauacri salutaris fonte consurgimus· duodecim duris

simos lapides. id est firmissima apostolorum exempla ad imitationem nobis proponere studeamus. Lapides quippe ubi sacerdotes pedes fixerunt in loco castrorum ponimus: si in procinctu spiritualis nequicie positi apostolorum uestigia constanter et firmiter teneamus. Nam iuxta salomonis sententiam. qui mollis et dissolutus est in operibus suis. frater est sua opera dissipantis. Nimirum qui in moribus suis precipites ac fluidi sunt. more aque precipites ad ima defluunt: qui non constantes ac firmi in arce cottidie uirtutis excrescent. Quod nimirum et illud eiusdem hystorie significare perpenditur: quia transeunte eodem populo. aque superiores instar montis intumescunt. inferiores uero in mare mortuum delabuntur: quia profecto ex eis qui baptizantur alii in accepta celestis gratie dulcedine perseuerant. alii in peccatorum amaritudinem defluere reprobe uiuendo non cessant. et uelut in maris mortui salsuginem corruunt. dum sapiendo terrena per praue uite decliuia ad mortem tendunt. Nos autem non sic dilectissimi non sic: sed ad ueram sapientiam tendentes sic per dei misericordiam in uirtutum studeamus alta proficere: ut in uitiorum pudeat uoraginem declinare. Sic perseueremus semper ad superna properare quo tendimus: ut diuini amoris dulcedinem in nostris iugiter mentibus conseruemus. Illius itaque sapientie laboremus participes fieri: qua beatus iohannes per amplioris gratie cumulum meruit incomparabiliter illustrari. Cuius nimirum splendore concepto celum uelut aquila penetrat: ita ut creata cuncta transgrediens. ad ipsum rerum omnium uerticem mentis contemplatione pertingat. Nostis fratres mei quia in mundi nascentis origine tertio die terra germinauerit: quarto celi facta sunt luminaria: quinto uolatilia sunt creata. Quare autem in creandis rebus hic ordo decurrit: nisi ut nos instruemur quia prius necesse est ut mens nostra uirentia uirtutum opera germinet. quatinus sic mereatur celestis gratiam luminis: ac postremo euolare ualeat

ad contemplandā speciē ueritatis:
Germinemus itaq; fratres ut illu
minemur: quatinus illuminati
uirtutū pennis ad celestia subleue
mur. Non nos mundi hui' dulce
do falsa demulceat: nō carnalis
illecebre uoluptas luxuriosa re
soluat. Nusquā certe preceptum
inueteris testamenti cerimoniis
inuenitur: ut mel sacrificiis mi
ceatur. P quod intelligit' quia his
qui dō uite sue dant sacrificium.
nullam ds carnalem uult inēē
dulcedinē: nichil in eis uiuere qd
ad carnalem ptineat uoluptatē.
Oleum autē frequenter īmittit'.
ut omnis nr̄e opationis oblatio
hylariter offeratur: Hylarē enim
datorē diligit deus. In omnib; enī
sal iubetur admisceri: ut omne
boni opis sacrificiū rationis. dis
cretionis ac celestis sapientie sale
sit conditum. Hoc autē diuine
sapientie sale ita omnis beati io
hannis doctrina uidet' respersa:
ut merito dicatur os dī. lingua
spc̄ sancti: cedrus paradysi. lux
eccl̄e. decus orbis: preco celi. lum̄
mundi. syd' hominū. specimen
angl'orū: lapis unius. specim lucis.
logotheta diuinitatis: forma fidei
columna celi: architectus ueri ta
bernaculi qd fixit deus & nō ho
mo. Nam & cherubin iure phibe
tur: qui scientie plenitudinē ex
ipso redemptoris pectore cepisse cog
noscitur. Veruntamē eum quan
tumlibet efferre contendam'. cel
situdinis eius merita nō equam'.
quia qui diuine laudis preconia
meruit. ad eius digne laudanda
merita humane lingue fragili
tas nō assurgit. Ipse quippe laus
eius est: qui illi & olim pcium. &
nunc factus est pmium. P hui'
ergo uestigiū dilectissimi ad re
demptorem nr̄m pleno cordis
amore tendam': huius doctrinā
uelut choruscam in tenebris lam
padem nr̄is gressib; preferamus.
Pudeat iam terrenis incumbere:
qui p spei desiderium ad celestem
cepimus glām festinare. Qui ad
celestiū nuptiarū desiderium p
perat: terrene uoluptatis ceno
uolutari erubescat. Qui titulis
anglice dignitatis enitet: locū
in exilio nō requirat. In cassum

porro terrena lucra congerimus.
qui diuicias inmortales in regni
celestis palatio possidemus. Quē
ergo pondus terrene corruptio
nis aggrauat: rerū extrinsecus
affluentiū copia non extollat.
Qui ad hoc constitutus est ut to
tis uirib; iugiter cum aduersa
rio dimicet: torporis hunc et
neclegentie dissolutio n̄ eneruet.
Sic sic p diuine pietatis auxili
um et florentes uirtutib; et ui
ciis repudiū dantes si hic eum
sequimur qui nobis iter crucis
ostendit. illuc peruenient ad eū
qui calcato mortis imperio celum
cum triumphali glā penetrauit.
ihesus xpc dominus nr̄: qui
cum patre et spū sancto uiuit
et regnat p omnia scla seculorum
a m e n.

Xpe. magos. joha. pane. bons. ex. dan. lep. lon.
cresse. johan. satu. naue. cap. lauit. hic. mort. infirme.
Vxor. num. apostol. rex. sedz. t. duo. vesp.
¶ Vox. lauit. arida. naue. succ. fil. abluit. ebdo.
Sol. uxor. sedz. agricolas. laudit. duo. omg.
¶ A. Xpo. joha. pane. naue. satu. male. pascit.
consit. eos. per cautos. sangs. ydeops. oue. custos.
Ve. pete. zacheu. dic. pl. parat. omb. uni.
¶ Alfa. chana. fidio. pet. pisces. quos. galileam.
Mons. cecu. cecis. laza. sex. lauit. coz. ego sum.
Argue. tolle. cedron. cruciant. mtier. manifestat.

Sermo Hyer. de assumpt. Virg.
Sermo Damia. de ...
Sermo Augu. de assumpt. Virg.